Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.
Телефон: HEnderson 4-0807, 4-0237
Тел. УНС: HEnderson 4-1016

РІК LXI. Ч. 130. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 16-го ЧЕРВНЯ 1953. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, JUNE 16, 1953. No. 130. VOL. LXI.

ПРЕЗИДЕНТ АЙЗЕНГАВЕР ПРОТИ РАСОВОГО Й РЕЛІГІЙНОГО УПЕРЕДЖЕННЯ

Ганновер, Н. Г. — Президент Айзенгавер промовляв в Дартмут колеґії до 593 випускників і 10,000-ої публіки, яка зібралася з приводу надання почесного докторату права през. Айзенгаверові і канадійському міністрові зак. справ Лестеросі Б. Пірсонові та п'ятьом іншим визначним політикам. Президент стояв перед одною з найбільших університетських бібліотек, що нараховує 700,000 томів. У своїй промові Айзенгавер гостро виступав проти расового й релігійного упередження та проти тих, що і в цій країні хотіли б палити книжки, а також проти злочинів у нюйоркських портах. „Не приєднуйтеся до тих, що хотіли б палити книжки", говорив президент до випускників колеґії. Не думайте, що ви знищите помилки, коли знищите їхні наслідки. Не бійтеся читати в вашій бібліотеці всяку книжку так довго, як довго вона не ображає вашої добропристойности, яка повинна бути вам єдиною цензурою. Як ми зможемо знищити комунізм, коли ми не знали б, чим він є, чого він навчає, і чому він так притягає людство, що багато людей йде за ним. Комунізм, — це релігія, хоч він не є жадною релігією. Ми повинні з ним боротися чимось ліпшим, а не забороною думати нашому народові. бо воля думання — це частина Америки." Президент промовляв без писаного тексту промови і в дальшій промові гостро виступив проти расового й релігійного упередження. „В нас існує схильність до расового упередження, в нас існує упередження проти людей з приводу їхньої релігії. В нас існують злочини в портах. Ми не маємо відваги викорінити ті всі речі, хоч ми знаємо, що вони не слушні". Далі президент закликав випускників, щоб вони мали відвагу явно боротися з цим злом, бо в той спосіб, вони „найкраще зможуть прислужитися своїй країні". Крім президента промовляв ще канадієць Лестер Б. Пірсон, який сказав, що ми не сміємо змагатися з комунізмом у тому, щоб піднести „страх до висоти чесноти", та „зробити доноси пробою льояльности". Далі Пірсон закликав до тісного об'єднання держав вільного світу, натякаючи в своїй промові про ті розходження між ЗДА й Англією, які виникли після промови бувшого прем'єра Клемента Атлі й сенатора Роберта Тефта. „Ми не можемо бути об'єднані в одній частині світу і роз'єднані в іншій", казав міністер Пірсон, що є також президентом Генеральної Асамблеї ОН. В своїй промові покликувався Пірсон на заяву през. Айзенгавера в цій справі. „Наша сила, казав Пірсон, у співпраці всіх вільних людей і тоді не зможе настати поневолення нашої громадськости".

Дім б. президента Теодора Рузвелта — національна пам'ятка

Ойстер Гил, Лонг Айленд.— Дім бувшого президента ЗДА Теодора Рузвелта, Саґамор Гил, що був його літньою резиденцією в роках 1902-1908, від минулої неділі став національною пам'яткою. Акту оповіщення про це довершили президент Айзенгавер і губернатора Ню Йорку — Т. Е. Дюї. Урочистість звернула увагу дооколишнього населення і понад 10,000 осіб оточили бувшу резиденцію Рузвелта, щоб вислухати промов державних достойників. Президент Айзенгавер прилетів на одне з поблизьких літовищ з Гановеру, Н. Г. прибувши до Саґамор Гил в супроводі губернатора Дюї й крайового провідника республіканців, Леонарда В. Гола. При вході до дому, що має вже 69 років, президента повітали єдиний ще живий син Теодора Рузвелта, Арчибалд Рузвелт, і бувший президент Герберт Гувер. Дві доньки Теодора Рузвелта показали президентові дім, що приведений тепер до такого стану, в якому він знаходився за життя їхнього батька. Потім президент промовив до зібраних з веранди дому, з того місця, звідки, двічі за свого життя промовляв Теодор Рузвелт, — в 1901 і 1904 роках, ставши віцепрезидентом і президентом ЗДА. Біжучий тиждень президент Айзенгавер оголосив, як „Тиждень Теодора Рузвелта", — для відзначення великих заслуг цього „великого американця". Відзначивши всебічні заслуги Рузвелта, президент особливо підкреслив гуманність Рузвелта, який одночасно був і „великим вояком", що виявила його діяльність під час першої світової війни. З інших промовців, презес товариства Теодора Рузвелта сповістив, що товариство набуло цей дім і двадцять акрів землі, як національний заповідник, а губернатор Дюї висловив пошану покійному президентові, що його вся родина присвятила сили країні, а три його сини віддали життя в службі країні. Бувший президент Гувер говорив про те, що дім Рузвелта займе почесне місце серед пам'яток, що ними американський нарід шанує свого великого керівника, підкресливши одночасно, що на урочистості знаходиться замало бувших ще живих співробітників Рузвелта. По закінченні урочистости, президент від'їхав до Вашинґтону, закінчуючи, таким чином, п'ятиденну подорож до кількох стейтів.

СПОКІЙ В КОЛУМБІЇ ПІСЛЯ ДЕРЖАВНОГО ПЕРЕВОРОТУ

Боґота, Колумбія. — Генерал ляйтенант Ґуставо Рохас Пінілля усунув дотеперішнього президента держави д-ра Лавреана Ґомеза і проголосив себе президентом Колумбії. Цей безкровний державний переворот мав „усунути неконституційні дії" бувшого президента. Рохаса підтримали всі частини війська, і він стояв на бальконі президентського палацу, а 40,000 — товпа щиро його вітала. Вулицями їздили панцерні авта та проходили військові патрулі, але не було жадного заворушення, бо переворот відбувся спокійно. Припинено дві газети, які підтримували дотеперішнього президента, та заарештовано сина бувшого президента, редактора одного із припинених часописів. Звичайно перевороти в Південній Америці відбуваються в той спосіб, що одна партія захоплює владу, усуваючи противну партію від влади, але цей переворот на становищі голови держави відбувся в той спосіб, що консервативна партія позбулася свого дотеперішнього провідника, бувшого президента Ґомеза, а ліберальна партія підтримала цей переворот. Новий президент Рохас, вихованок американських університетів, промовляв через радіо до народу, і обіцяв, що тепер „настане спокій між дітьми Колумбії". Він обіцяв „мир, законність, волю і справедливість для всіх".

МЄЛЬНІКОВ „ВИЧИЩЕНИЙ" ЗА РУСИФІКАЦІЮ УКРАЇНИ ТА ІНШІ „ГЛИБОКІ ПОМИЛКИ"

Кіріченко наступником Мєльнікова на пості ген. секретаря компартії в Україні

СВІТОВИЙ ВІДГОМІН ТА ШИРОКІ КОМЕНТАРІ НА ОСТАННІ ЗМІНИ В УКРАЇНІ, ЯКІ ВВАЖАЄТЬСЯ ЗА КОМПРОМІС В КОРИСТЬ УКРАЇНСЬКОГО НАЦІОНАЛІЗМУ І НОВУ ХИТРІСТЬ МОСКВИ

Москва. — Минулої суботи, дня 13-го червня, тут офіціяльно повідомлено, що Леонід Г. Мельніков був звільнений з посту генерального секретаря комуністичної партії в Україні, отже з посту московського „ґавляйтера" в Україні, та що секретарем партії найменовано на його місце дотеперішнього його заступника А. І. Кіріченка. В повідомленні сказано, що Мельнікова звільнено за „глибокі помилки в доборі персоналу та в здійснюванні національної політики" головно в Західній Україні. Ці зміни відбилися найширшим відгомоном в світі й їх коментується головно як чергову уступку в користь українських національних почувань. Ню Йорк Таймс у виданні з 13-го червня, подібно, як і всі інші більші й менші американські щоденники подали цю вістку на перших сторінках, і її впродовж цілого дня повторювали та коментували американські радіовисильні. Ню Йорк Таймс в повідомленні свого кореспондента з Москви, Геррисона Е. Сейлсбері, дослівно пише:

Сьогодні рано офіціяльно повідомлено, що Л. Г. Мельніков був звільнений з посту секретаря комуністичної партії України за „глибокі помилки в доборі персоналу та виконуванні національної політики". Як секретар української (комуністичної) партії п. Мельніков очолював окремий найважніший відділ комуністичної партії поза самою все-совєтською партією. Пленарна сесія Центрального Комітету української комуністичної партії обрала А. І. К. Кіріченка на наступника Мельнікова. П. Кіріченко був другим секретарем української (комуністичної) партії, який то пост він задержував від багатьох років. Вважається, що повідомлення Москви вказує на більший удар, вимірений проти русифікаційної політики, практикованої у відношенні до совєтських меншин впродовж володіння Сталіна. Його усунення може захитати становищем його довгого протектора й опікуна Нікіти С. Хрущова, першого секретаря комуністичної партії Совєтського Союзу. П. Мельніков був секретарем української (комуністичної) партії від 1950 року, коли то Нікіту Хрущова, який був секретарем партії впродовж довгих років, перенесено з України та віддано йому провід московської міської партійної організації. П. Мельніков був раніше впродовж довгих років одним з передових робітників української (комуністичної) партії. Повідомлення української (комуністичної) партії мотивує відставку Мельнікова політикою, яку він виконував в західньо-українських областях. Сказано, що він порушував „ленінсько-сталінську національну політику" в Західній Україні, зокрема в ділянці добору персоналу та у встановлюванні в Західній Україні вищих шкіл з російською мовою навчання. Сказано, що пленарна сесія обговорювала „незадовільне керівництво Центрального Комітету Української комуністичної партії та Ради Міністрів в західних областях України". П. Мельніков, сказано там, переносив особи з інших областей України на керівні пости в Західній Україні та що він дозволив на більші помилки в організаційній праці та в господарському скріплюванні колгоспної системи в західних областях України. — Сказано, що Центральний Комітет української (комуністичної) партії поробив практичні заходи для поліпшення ситуації. П. Мельнікова усунено не тільки, як першого секретаря, але й як члена Бюра Центрального Комітету. В тому самому часі пленарна сесія найменувала Олександра Корнійчука, відомого українського поета й драматурга, якого недавно найменовано першим заступником голови Української Ради Міністрів, членом Бюра Центрального Комітету Української Комуністичної партії."

Стільки сказано в повідомленні Ню Йорк Таймсу в цій справі, при чому Н. Й. Таймс вживає завжди назви „Українська партія" на комуністичну партію в Україні, яка має тепер офіціяльну назву „Комуністична партія Радянської України" (КПРУ).

Відставка Мельнікова в оцінці Г. Шворца

До тої самої вістки в тому самому числі Н. Й. Таймс додає ще такий коментар відомого знавця совєтських проблем Геррі Шворца:

„Усунення п. Мельнікова як голови Української комуністичної партії виглядає на один з найважливіших поодиноких внутрішніх розвитків внутрі Совєтського Союзу від часу смерти Сталіна минулого березня. Ця акція вказує в двох напрямках: на посилення внутрішньої боротьби за владу на самому верху сьогоднішньої совєтської панівної групи, та на більші зміни в совєтському відношенні до національних меншин. П. Мельніков був відомий віддавна як протеґований та тісний співробітник прем'єра Маленкова й п. Хрущова. Видвигнені тепер проти п. Мельнікова обвинувачення відносяться до практик, які становили постійну совєтську політику від часу, як Західню Україну (раніше Східню Польщу) прилучено до Совєтського Союзу в 1939 році. В загальному, політика русифікації не-російських меншин в Совєтському Союзі була стандартною совєтською практикою впродовж багатьох років. На такому тлі, виглядає правдоподібно, що відставка Мельнікова мала встановити зміну політики, скеровану на те, щоб зменшити основне невдоволення, яке тепер мало б існувати між не-російськими громадянами Совєтського Союзу. Не росіяни в Совєтському Союзі становлять приблизно половину населення країни. Впродовж останніх двох тижнів наспіли повідомлення з Латвії про усунення там з посту міністра внутрішніх справ А. І. Ковальчука. Ковальчук, відмічено там, був впродовж багатьох років міністром державної безпеки Української Республіки, працюючи там сукцесивно перше під Хрущовим і опісля під Мельніковим. Третім розвитком, що, як тепер виходить, кидає світло на цю останню акцію, було найменування попереднього тижня п. Корнійчука першим заступником голови Ради Міністрів України, або першим-віце-прем'єром України. П. Корнійчука в повоєнному періоді багато разів критиковано за „буржуазний націоналізм" та інші ідеологічні ухили. Він є відомим совєтським письменником. Цю нову чистку в Україні попередила низка загадочних процесів впродовж останніх кількох тижнів. Місяць тому совєтська преса повідомила про нагородження І. Г. Петровського. Це була перша згадка про Петровського з 1937 р., коли він був вичищений разом з іншими головнішими українськими лідерами під закидом „буржуазного націоналізму". Цю чистку переводив п. Хрущов."

Редакційні Коментарі Н. Й. Таймсу

Ню Йорк Таймс з неділі, 14 червня, друкує аж два редакційні коментарі на тему змін в комуністичній верхівці в Україні. Перший коментар на цю тему надрукований в сумаричній оцінці подій тижня та зв'язаний з повідомленням про „де-совєтизацію" Східньої Німеччини й з вісткою про анти-комуністичні заворушення в Чехословаччині. Нав'язуючи до цих двох подій, Н. Й. Таймс в окремому коментарі про „Усунення українського шефа" пише:

„Третій розвиток наступив у п'ятницю в повідомленні з Москви, що Леонід Г. Мельніков був звільнений з його посту першого секретаря Української комуністичної партії та члена Ради Міністрів УССР. В повідомленні вказано, що Мельнікова викинено за жорстоке здавлювання українського націоналізму. Сказано, що на його місце прийшов його попередній заступник, А. І. К. Кіріченко, що є українцем. Ці ознаки напруження в комуністичному світі та зусиль Кремля злагіднити їх йдуть, виходило б, рівнобіжно до намагань виелімінувати деякі напруження в російських стосунках з вільним світом. Політика внутрішніх полегш може бути призначена на те, щоб зробити Совєтський Союз більше під смак Заходу..."

„Російська Чистка повертається знову"

Вже таким заголовком своєї редакційної статті на тему змін в большевицькій верхівці в Україні коментує Н. Й. Таймс з неділі 14-го червня цю подію. В цьому коментарі м. ін. сказано:

„Щоб громадянин цієї країни міг оцінити потрясення, яке викличе ця подія (вичищення Мельнікова) в Совєтському Союзі, він мусить подумати про реакцію, яку викликало б тут, коли б республіканський президент усунув республіканського губернатора Ню Йорку за

(Закінчення на стор. 4)

Українці Ню Йорку вшанували пам'ять пок. голови В.О. УНРади д-ра С. Барана

Ню Йорк. — В неділю, 14 червня, відбулись тут в залі Літературно - Мистецького Клюбу жалібні збори, присвячені пам'яті покійного голови Виконного Органу Української Національної Ради та визначного українського суспільного діяча д-ра Степана Барана, що помер 4-го червня ц. р. на вигнанні в Мюнхені. Збори відкрив в заступстві неприявного в Ню Йорку д-ра Степана Витвицького д-р Кость Паньківський, підкреслюючи велику втрату, яку понесло українське суспільства в наслідок смерти д-ра Степана Барана, одного з найвидатніших діячів нашої доби. Про заслуги Покійного, як державного мужа, говорив проф. М. Ветухів. Він зокрема підкреслив соборницьке наставлення д-ра Барана, яке він практично здійснював впродовж цілого свого життя при розв'язці усіх українських громадсько-політичних проблем. Промовець звернув окрему увагу на заслуги Покійного в обороні українського православного населення в Польщі, головно під час нищення українських церков на Холмщині. П-ні Мілена Рудницька в довшому слові накреслила життєвий шлях Покійного, від його головства в Українській Академічній Громаді у Львові в рр. 1901-1902, аж до його головства у Виконному Органі УНРади, з'ясовуючи його заслуги для організації українських мас, розвитку української політичної думки та як оборонця інтересів української нації. Своїми споминами про Покійного та своїми відомостями про останні дні його життя поділився з досить численно зібраними представниками українського громадянства д-р К. Троян, б. посол до польського сойму.

Збори були попереджені панахидами по Покійному, відправленими в усіх місцевих українських католицьких і православних церквах.

Сен Салтонстол не добачає зради в постачанні амуніції до Кореї

Вашинґтон. — У розмові з кореспондентами, керівник сенатської комісії збройної служби, сен. Салтонстол висловився про справу недостачі амуніції на корейському фронті. Про цю саму справу у суботу говорив в Медісоні, Віс., сенатор МекКарті, домагаючись, щоб департамент справедливости поставив справу „зрадників", відповідальних за недостачу амуніції в Кореї перед великою суддейською лавою і „покликав їх до відповідальности за їхні злочини". Сен. Салтонстол з цього приводу заявив кореспондентам, що він не поділяє твердження сен. МекКарті й що він стримується від рішального вислову своєї думки до отримання кінцевого справоздання. Сенатор Е. Кіфовер, демократ з Теннесі, член підкомісії амуніції також різниться в своїх поглядах від тверджень сен. МекКарті. Він заявив, що існують припущення, а не докази щодо діянь в постачанні амуніції на фронт, де не вистачало амуніції.

Ствердження про недомагання бібліотечної ділянки в усій країні

Ню Йорк. — Огляд положення в ділянці бібліотек був виготовлений групою бібліотекарів, за спонукою нюйоркської стейтової книгозбірні. Справоздання викриває жалюгідний стан бібліотек країни, які відчувають гостру потребу у вишколеній обслузі. Лише три стейти досягають рівня, що його накреслено для праці книгозбірень. Більше, як 53,000,000 читачів не можуть належно використовувати книгозбірень, а 24,000,000 осіб взагалі позбавлені прилюдної обслуги бібліотеками. Одна шоста з 3,000 повітів країни не мають бібліотечної обслуги. Окрім того в країні діють багато різних бібліотечних систем, рівень окремих бібліотек занизький, книжкові запаси невистачальні, обслуга незадовільна. У двадцятиодному стейті, лише менше як половина працівників мають фаховий вишкіл. Недомагає обслуга книжками лічниць й інших інституцій та великі недотягнення помітні в освітньо-виховних програмах, що звичайно відбуваються при книгозбірнях. Покращання згаданих недомагань можливе насамперед поширенням фахового знання, що його провадять вищі школи, а зокрема колумбійський університет.

Велике число жертв — наслідок паніки під час пожежі в Бразилії

Сао-Паульо, Бразилія. — Минулої неділі, у місті Сао-Паульо відбулися жахливі сцени паніки, що спричинила багато людських жертв. У одному із складів, що знаходився поруч з великою муринською залею для танців, спалахнула пожежа. Вогонь почав загрожувати залі танців й керівник тієї залі оповістив про це, наказавши зібраним вийти із залі. Присутні не змогли затримати необхідної для цього присутности духа і кинулись до єдиних вузьких сходів ,що вели на вулицю. Вже перші втікачі впали на сходах під тиском інших, що їх наздігнали. Юрба топтала і розчавлювала цих нещасних і все більше тіл загороджувало єдиний шлях рятунку. Інші кидалися до вікон й таким чином рятувалися від обезумілої юрби. Стверджено, що біля 70 осіб втратило життя, а 300 покалічено.

30,000 ЧЕРВОНИХ КИТАЙЦІВ НАСТУПАЮТЬ В КОРЕЇ

НАСТУП НАЙБІЛЬШИЙ ВІД 1951 РОКУ; ЗДОБУТИЙ ЧЕРВОНИМИ ТЕРЕН ЗМІНЯЄ ДЕМАРКАЦІЙНУ ЛІНІЮ

Сеул, Корея. — Напередодні сподіваного перемир'я, комуністичні війська в Кореї в силі щонайменше 30,000 вояків, переважно китайців, почали вчора на довжині приблизно 30 миль центральної й східньої ділянок фронту запеклу атаку на альянтські позиції, проломлюючи в поодиноких місцях альянтські лінії та здобуваючи коло дві милі терену. Атака була найсильніша впродовж останніх двох років. Тисячі комуністичних вояків, підтримані танками й сильним артилерійським вогнем, перли вперед, не зважаючи на величезні втрати, що їх вибивали в їхніх рядах альянтські кулі. Після того, як червоні добули деякий терен, їхній наступ був припинений об'єднаними силами американських і південно-корейських військ. Вважається, що червоні почали цю атаку з метою, щоб поправити в свою користь пляновану в рямках перемир'я демаркаційну лінію, що шириною двох і пів миль має йти по лінії фронту. Якщо б червоним пощастило вдержати здобутий терен, тоді комісія штабових старшин в Панмунджом буде змушена перевірити та змінити ту демаркаційну лінію, яку вона вже визначила перед теперішньою комуністичною атакою. Серія наступів, що розгорнулися в суцільну велику атаку, розпочалася ще минулої середи. В цих боях китайці втратили щонайменше 4,000 вояків вбитими й багато тисяч пораненими. Бої продовжуються.

Ген. Тейлор заповідає далекий і важкий шлях до миру в Кореї

Токіо. — В тому часі, як комуно-китайські дивізії великою масою атакували альянтські лінії в Кореї, ген. Максвел Д. Тейлор, командант альянтських наземних сил в Кореї, перестерігав вояків, що сподіване вже в найближчому часі перемир'я в Кореї ще далеко не означає замирення та що шлях до миру в тій частині світу ще далекий і вимагатиме багато зусиль і жертв. Ген. Тейлор попереджував, що перемир'я буде тільки передишкою, під час якої одна й друга з воюючих сторін намагатимуться перетворити це перемир'я в справжній мир. Тимчасом в Панмунджом відбулась чергова конференція в'язкових старшин, які, згідно з офіціяльним комунікатом, обговорювали справи, зв'язані з перемир'ям. Свої наради продовжували теж штабові старшини, що намагаються встановлюють демарк. лінію.

Корейці злагіднюють свою опозицію до перемир'я

Сеул, Коея. — Південно-корейський уряд та населення Південної Кореї помітно злагіднили свою опозицію до перемир'я. Вчора вже не повторювались масові демонстрації проти перемир'я, а уряд проголосив декрет, в якому заповідає гострі покарання тих, які пробували б демонструвати проти перемир'я перед приміщеннями альянтських військ. Президент Синґман Рі дальше обстоює вимогу відповідних ґарантій для Корейської Республіки. Ці ґарантії потрібні йому теж і для того, щоб могти заспокоїти схвильоване населення своєї країни. Як відомо, президент Айзенгавер вже раніше в своєму листі запевняв президента Рі, що З'єдинені Держави не припинять своїх зусиль для об'єднання Кореї та готові почати переговори в справі договору про взаємну безпеку з Кореєю негайно після підписання перемир'я. Тимчасом з табору полонених північно-корейських вояків на острові Коджe повідомили, що там самі полонені вбили одного із своїх товаришів і сімох інших важко побили, як ті призналися, що вони комуністи та добровільно зголосилися до репатріяції.

Король Камбодії втік до Сіяму

Банґкок, Сіям. — Король Камбодії, найменшої із трьох країн, які творять Індо-китайську федерацію, пішов добровільно на вигнання до Сіяму та заявив, що він вернеться щойно тоді, коли його країна здобуде повну незалежність від Франції. Король Народом Сігканук, який вже віддавна домагався повної незалежности для своєї країни, перейшов кордон до Сіяму разом з трьома десятками своїх прибічників. Опинившись в одному з готелів в столиці Сіяму, король відмовився прийняти французького представника й теж відмовився від будь-яких вияснень для преси. Опісля один з представників короля передав американським кореспондентам заяву, в якій король виясняє, що він рішився на це добровільне вигнання, щоб в останнє звернути увагу світу на незалежницькі аспірації його народу.

МОСКВА ЗАПРОПОНУВАЛА ЮГОСЛАВІЇ ВИМІНУ АМБАСАДОРІВ

Пазін, Юґославія. — Президент Тіто проголосив тут вчора „велику перемогу" Юґославії над Комінформом, виявляючи, що Кремль запропонував Юґославії відновлення повних дипломатичних стосунків з Совєтським Союзом. Промовляючи перед величезною масою народу, коло 60,000 осіб. Тіто з гордістю говорив про перемогу над Комінформом та його погрозами, якими Москва впродовж останніх п'яти років намагалась повернути Юґославію назад в свого сателіта. „Москва усміхнулась до нас" — твердив Тіто, попереджуючи рівночасно, що „вона не засліпить нас своїми усмішками" та що ані він, Тіто, ані юґославський нарід вже ніколи не матимуть повного довір'я до Совєтського Союзу. „Усмішку" Москви добачує Тіто в формальній пропозиції совєтського уряду, щоб відновити повні дипломатичні зв'язки між обидвома країнами та обмінятись амбасадорами. Тіто твердив, що він повірить тільки в совєтські діла, але ніколи в слова. Все ж таки Тіто погоджується на совєтську пропозицію, кажучи, що Юґославія потребує нормальних дипломатичних стосунків теж зі Совєтами та виправдуючи це обставиною, що такі зв'язки з Москвою мають теж інші ворожі до совєтської системи країни. Тіто в дальшому виснив, що факт відновлення нормальних дипломатичних взаємин ще не доконче означає поліпшення відносин. При цій нагоді Тіто запевняв західніх альянтів, що Юґославія вміє додержати своє слово та щоб вони мали повне довір'я до юґославського народу.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На пів року	5.25	Three months	2.75
В Джерзі Ситі і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зоб'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

ІТАЛІЙСЬКІ ВИБОРИ

Европейські демократії не виявляють в сучасній критичній добі історії людства тої сили, яка могла б імпонувати. Їхня поведінка в парляментах, це часто — вода на млин найбільшого ворога демократії — Москви. Те, що діється останніми тижнями з кабінетними кризами в Франції, прямо незрозуміле для звичайної людини, зокрема тоді, коли вона зважить, що з політичним хаосом цеї висококультурної країни, зв'язані імена знаменитих провідників, державних мужів і політиків світового маштабу. А що доля Франції є в очах Америки судьбою Европи, тому і така тут журба за долю цеї країни, з якою її лучить традиційний сентимент ще з часу Революційної Війни і повстання З'єдинених Держав. Це теж причина, чому так радісно Америка повітала вислід останніх парляментарних виборів в Італії, замикаючи при тому очі на поважні їх недомагання.

Італія має з усіх европейських вільних країн найбільше число комуністів. Дивує це явище не одного й не віднині, бо ж Італія це наскрізь католицька країна. Відповідь на це не така легка, бо не міг її дати кореспондентці Ню Йорк Таймс-у, Ен О'Гер МекКормик, навіть католицький єпископ такого італійського містечка, де комуністи дістали подавляючу більшість голосів при виборах, але де кожної неділі церкви переповнені вірними, себто тими робітниками, що голосували на комуністів. Важко зрозуміти і те, як італійці могли вірити комуністичній пропаґанді, яка все лихо країни зв'язувала тісно з її „запроданістю Америці", коли загально відомо, що тільки завдяки американським більйонам долярів, даним Італії як допомогу, а не як позичку, почалася праця в фабриках, зросли промисел і торгівля, піднявся уровень життя. Це не вина Америки, що в Італії ще й нині багато людей живе прямо в нужді. Це добре знають комуністи, проте використовують цю нужду для своєї протиамериканської пропаґанди, щоб відсепарувати Італію від Заходу і ЗДА та втягнути її в сферу совєтських впливів, або іншими словами, щоб перемінити Італію на нового совєтського сателіта.

Тому саме таке це важливе, що комуністи при теперішніх виборах не виявили більшої сили, як її мали досі. Навпаки, можна навіть твердити, що їх сила дещо змаліла. В теперішних обставинах навіть мале зменшення треба вважати політичним осягом і поступом. Так глядять на вислід італійських виборів в Америці, не зважаючи на таких ,що говорять про „італійську невдячність", чи тих „ізоляціоністів", що прикривають свої думки тим, що, мовляв, за гроші „людей не купимо" ,та що італійські останні вибори є ще одним доказом цеї „правди".

Старий італійський політик Де Ґаспері, що тішиться у демократіях загальною пошаною, був у теперішніх неспокійних часах сім років при владі. Тепер він має запевнених ще п'ять років. Це є позитивна і великої ваги подія. Біда тільки, що він має дуже малу більшість в Палаті Послів, бо це спинятиме здійснювання його програми. Та в тому завинили монархісти і неофашисти, бо це вони забрали при виборах голоси виборчій коаліції Де Ґаспері, згл. його Християнсько-Демократичній Партії, хоч самі не мали найменших виглядів на успіх. З такого поступування монархістів та неофашистів скористали комуністи і тим вияснясться, чому перемога Де Ґаспері висіла майже весь час на волоску та чому прем'єр переміг дуже незначною більшістю голосів. Як пригадуємо собі, майже всі американські кореспонденти з Італії заповідали перед виборами, що ледве, чи Де Ґаспері вийде з виборів переможцем. Така сильна і ефектовна була комуністична пропаґанда.

Перемога Де Ґаспері заспоїла Захід. Бо коли Ґаспері міг кермувати Італією впродовж останніх сімох років, то зможе значно легше кермувати нею тепер. До того він має запевнену дальшу американську допомогу, бо ЗДА добре розуміють, яку надзвичайно важливу позицію займає Італія в боротьбі вільних націй з комуністично-московським напасництвом.

Десять досягнень уряду През. Айзенгавера

Президент Двайт Д. Айзенгавер, промовляючи перед збільшеними тисячами місцевої публіки учасниками конвенції Краєвої Федерації Молодих Республіканців, з'ясував десять „досить замітних досягнень" свого уряду впродовж не цілого ще пів року його адміністрації. Президент промовляв перед величезним постументом вирізьблених в ґранітній скалі голів чотирьох президентів: Вашингтона, Джефферсона, Линколна й Теодора Рузвелта в Мавнт Рашмор в Південній Дакоті. Підкреслюючи концепцію „половини дороги" в закордонній і внутрішній політиці теперішнього республіканського уряду, президент Айзенгавер назвав таких його початкових „досить замітних" досягнень:

1. В ділянці закордонної політики Республіканська партія йде по лінії скріплення і запевнення приязні та співпраці між всіми націями, які люблять волю та протиставляться тиранії.

2. В тому самому часі вона намагається заохочувати до напруги й підйому між 800,000,000 народу в під-совєтському світі.

3. „Ми оживили й перевірили пляни військової оборони відповідно до реалістичних потреб нашого часу, щоб приготовитись не тільки на випадок наглої, блискавичної атаки, але й на довшу кризу.

4. „Ми звільнили наше господарство від зайвої, паралізуючої контролі, й рівночасно поробили конкретні й успішні заходи для запевнення добробуту всьому нашому народові".

5. Переведено „майже революційну" реформу федерального уряду, відповідно зменшуючи його та звільнюючи його від зайвих завдань.

6. „Ми намагаємось створити уряд не тільки більш економічний, але й більш вистачальний в його діях, приспішуючи реорганізацію цілих департаментів" .

7. Створено новий міністеріяльний уряд — департамент здоров'я, виховання та доброчинности.

8. „Ми допомагаємо розгортати суперництво льокальних і стейтових урядів".

9. „Ми взялись за проблему внутрішньої безпеки з давно потрібною силою, визнаючи основний принцип, що урядове затруднення не є правом, тільки привілеєм".

10. „При допомозі здорового й дбайливого відновленого департаменту юстиції, ми з успіхом почали боротьбу проти злочину й корупції. Ми поробили основні заходи для запевнення рівности громадянських прав для всіх наших громадян, без огляду на їх расу ,вірування чи краску".

Президент підкреслив, що ці успіхи тим важливіші для майбутности Америки, що їх досягнемо „засобами, які хоч не нові в нашій історії, але вже занадто довго були вийшли з моди в нашому уряді".

Як видно із змісту, президент Айзенгавер віддав найбільше уваги справам і досягненням його уряду у внутрішніх справах, збуваючи тільки коротко справи закордонні. Звичайно, не можна не признати президентові рації, що згадані ним успіхи й досягнення його уряду в першому півроці влади є замітні та що їх з признанням прийняв загал. Все ж таки перспектива часу тієї влади ще занадто мала й результати переведених урядом президента Айзенгавера змін ще занадто свіжі, щоб вже сьогодні можна говорити про них виключно як про успіхи. Все ж таки ніхто не заперечить, що це був добрий початок і це дуже важливе в дальшому розвитку. І з цілою певністю можна твердити, що немає в цілій Америці ані одного свідомого громадянина, без огляду на його партійну приналежність та особисте відношення до теперішнього уряду, який не бажав би, щоб успіхи цього уряду збільшувалися ще більшими темпами та ще замітнішими етапами як у внутрішній так і закордонній ділянках його політики. Того цілком певно бажає Америці й ввесь волелюбний світ. Ці спільні бажання можна легше здійснити, якщо кожний громадянин виконуватиме свої громадські обов'язки та в межах своїх можливостей і на своєму місці дасть всю можливу підтримку всім позитивним заходам уряду. В цьому велика таємниця успіху демократичної системи.

Іван Кедрин

КОЖНИЙ ПРО ВЛАСНУ ЦЕРКВУ

Коли нові іміґранти здивувалися деякими притаманностями українського життя в Америці, що їх не було в українському житті в Україні, то таки найбільше і найприкріше здивування торкалося і далі торкається церковно-ісповідного відтинка. Різниця страшна: у „старому краю" практично не існувала взагалі проблема церковно-віроісповідної боротьби, не існувала проблема нетолеранції між українцями різних віровизнань та не було полеміки, що в теорії мала б сприяти перетяганню душ, а в практиці родила б релігійних фанатиків у розумінні ненависництва до іншої релігії. У Західній Україні існували ще залишки палких історичних релігійних спорів на Холмщині, тому традиційному терені „місійної" роботи царської Росії, що православіє утотожнювала з московщенням народу, таксамо, як поляки в історичній Польщі дивилися на католицизм, як засіб полонізації. У післяверсайській Польщі, в роках 1919-39, на північно-західних землях (Холмщина, Волинь, Полісся і Підляшшя) віроісповідна проблема знову загострилась виключно з ласки тих двох наших сусідів, що наші справи вирішували без нас: Департамент віровизнань у польському міністерстві освіти й віровизнань ішов цілком по лінії асиміляційної політики варшавського уряду всіми можливими засобами і здебільша був очолюваний польськими діячами яскраво клерикальної марки. Творцем політики того департаменту був граф Францішек Потоцкі. людина, що годилася радше до часів Жигмунта III., як демократичного світу 20-го сторіччя. (Як навіть на чолі того департаменту став член ліберального виленського табору Окуліч, то теж і він не міг визволитися з атмосфери того бюрократичного й шовіністично-клерикального польського апарату!). Ця політика найяскравіше виявилася в ославлених процесах за зворот римо-католицькій Церкві давніх греко-католицьких, потім православних церков разом із церковними мастками, процесах, що живцем нагадували середньовічні часи. Українські православні діячі мали страшенне утруднену й ускладнену ситуацію в обороні прав Православної Церкви, бо боролися на два боки: за відмосковлювання Автокефальної Православної Церкви у Польщі та за оборону тієї Церкви перед польським наступом.

Проте, як сказано вище, церковно-віроісповідна проблема не існувала на Західній Україні як чинник, що роз'єднував би українське громадянство, бо занадто ясний і виразний був наступ на все це українство і на обидві Церкви, як фортеці українського духа, збоку обидвох ворогів. Тому українські православні діячі, що дивились дальше, як лише поза мури церковного будинку, були проти акції польської державної адміністрації і згаданого варшавського департаменту віровизнань, що протеґували православія на Лемківщині в Галичині, — таксамо, як увесь український греко-католицький світ осуджував польську протиправославну акцію на північно-західних землях. До історії перейшов Пастирський Лист митрополита Андрея в обороні православних святинь, руйнованих поліцією, чи перероблюваних на польські католицькі костели. Все західно-українське громадянство було одностайне в боротьбі проти перетягання на римо-католицизм чи то православних чи греко-католицьких українців ,бо така зміна віровизнання рівнялася, як не в першому то в близьких дальших поколіннях ополяченню (правда, збереглась і катеґорія українських римо-католиків, які — на нещастя — впали здебільша жертвою анархії підчас другої світової війни). Греко-католицьких клерикалів, що ставили б питання церковної місійної акції на православному терені на першому місці, без уваги на наслідки на громадсько-політичній єдності українців обох віровизнань, було в Галичині мінімально й вони не грали фактично ніякої ролі в загальному українському житті, ні політичному ні культурному. Таксамо годі навести бодай одно прізвище будь-котрого українського православного діяча в Польщі, що нетактовними виступами проти греко-католицької Церкви вносив би дисонанс в дійсно соборницький національний фронт. Всі ми знали, однаково католики, як і православні, що 1) всі існуючі українські віровизнання, в першу чергу дві історичні Церкви, православна і греко-католицька ,мусять бути фортецями українського духа, тісно пов'язані з народом і всіми його актуальними болячками, бо тільки тоді і Церкви вдержаться перед ворожим наступом і нарід при своїх Церквах, коли нарід і Церква будуть в найдосконалішій єдності, 2) питання віровизнання окремої людини — це справа його совісти і настільки делікатна, що вимагає найбільшої делікатности в підході до нього, 3) загальна ситуація України, поділеної між займанницькі держави, де панівні Церкви є ворожі всьому українству і є на послугах політичної адміністрації, — вимагає імперативного миру на церковному відтинку і виключає всяку церковно-віроісповідну внутрішню боротьбу і 4) тому базою співжиття різних відламів українського народу різних віровизнань мусить бути абсолютна й ідеальна толерантність. Тому теж різниці у віровизнанні ні трішки не відбивалися на загальній національно-громадській роботі, веденій у соборницькому дусі. А в Совєтах?! Там узагалі були всі Церкви, що не підпорядковувалися режимові і не були його адміністраційним знаряддям, переслідувані й церковно-релігійних спорів внутрі народу не було, очевидно, ніяких.

Америка, не вважаючи на тісні зв'язки з Европою, все-таки далека, за „великим ставом". Тут збереглися такі диковини, в „старому краю" давним давно невідомі, як „русскі", що не вміють слова по московськи, лише говорять чистою українською мовою (давні галицькі москвофіли). **І тому й тут існує така атмосфера в українських церковно-віроісповідних відносинах, яка пахне европейським середньовіччям та є невиданою новиною для тих, що тямлять відносини в Україні.** Нещастям є те, що ця атмосфера втягає і новоприбулих, які дуже часто, замість бути чинником оздоровлюючим, що рішуче протиставився б клерикалізмам усіх віровизнань, самі починають смакувати у отій борні, базованій — всупереч американській загальній атмосфері толеранції до всіх і вся — на нетолеранції, заїлості, заскорузлості і віроісповідному ґеттоїзмі. І ще більшим нещастям є те, що люди різних віровизнань вважають своєю святою місією — лаяти відносини в сусідній громаді, в сусідній Церкві. Фатальне, що частина нашої преси, головно в Канаді, в релігійній справі дуже нетолерантна і тим шкодить національно-громадській єдності. Це що доводиться читати на цю тему, навіть не полеміка, а просто лайка. Таке явище на довгу мету неможливе: воно мусить довести або до здорової реакції здорових відламів обох віровизнань, або доведе до деґенерації і духового опростачення, з відповідними наслідками і на політичній акції.

Із різних засобів, що їх пропонують для оздоровлювання відносин, найкращим буде мабуть такий принцип: Хай кожний дивиться на тріску у власному оці, себто у своїй власній церковній спільноті ,а щойно потім на дошку в оці сусіда! Ідеальних відносин нема в ніодному віровизнанню, куди належать українці. Але оздоровлюванням цих відносин і їхньою критикою повинні займатися члени даного віровизнання, а не члени інших віровизнань. А в першу чергу: перестаньмо лаяти себе взаємно! Будьмо не на словах, а в практиці християнами, джентельменами і демократами, що визнають найсвятіший принцип демократії — толеранцію.

д-р А. Заплітний

ТОЙНБІ ПРО УКРАЇНУ

II.

По короткому описові географії України, та переповівши дуже коротко, але дуже правдиво, її історію А. Тойнбі переходить до галицьких українців і каже так:

Хибна політика Петрограду надала особливої ваги біля 4 мільйонам українців, які по розборі Польщі знайшлися під владою Австрії. Як би Петроградові вдалося об'єднати своїх росіян і українців в одно, то Австрійська Україна стала би руською ірредентою. Бо, хоч Австрія мала намір вигравати українське селянство проти польської шляхти, то за підтримку уряду польською групою в парляменті, фактично вона віддала своїх українців на поталу їхнім історичним ворогам — полякам, злучивши їх з поляками в одній галицькій провінції. Але все таки, завдяки конституційним австрійським правам галицькі українці мали політичну свободу і почувалися мимо польського панування багато краще, як їх земляки за кордоном в російській імперії. В той спосіб — віденське правительство, хоч мало далеко слабші карти від Петрограду, зуміло зробити зі східної Галичини український Піємонт. Тамошня уніятська церква перемінилася в національну церкву. Москвофільська партія ніколи не була живою силою і стала незначною консервативною групою. Більшість австрійських українців почала оглядатися на німців, сподіваючись визволення свого народу через розчленування Росії і оснування незалежної української держави, відданої під протекторат Центральних держав (extended under the patronage of Central Povers) і то з Києвом і Одесою. Тойнбі є противником української самостійности. Він не може собі представити Росію без Чорного моря, Києва і Одеси. Він наводить всі твердження, які на всі лади тепер торочить біла і червона Москва, а навіть твердить, що самостійність вийде шкоду самим українцям.

На мою думку на неґативну його поставу до Самостійної Української Держави вплинули воєнні обставини, війна з Німеччиною і тому саме він глядів тоді на Україну, як протекторат Центральних Держав. Самостійна Україна в умовинах 1916 року означала, що, на сході Европи вже не буде Росії, а тільки Московщина в її національних границях, та що Англія, його батьківщина, залишиться у війні з Центральними Державами сама одна, без сильного союзника на сході, і то в змагу вже не за геґемонію в Европі, що тоді означало ще й геґемонію в світі, але за своє власне існування. Свідомо чи підсвідомо не міг чейже Тойнбі бажати своїй батьківщині такого нещастя! До того в очах англійців того часу на Тойнбі могло впасти прямо підозріння, що він є німецьким агентом, коли виступає проти воєнного спільника в час війни ,в якій рішалася судьба його нації.

Тойнбі пропонує від себе таку розв'язку. Росія повинна мати свою географічну єдність, каже він ,а Україна свої національні права, яких одначе ближче не оначає. Мабуть мав на думці політично-державне становище мадярів в бувшій Австро-Угорській монархії, чи, можливо державно-правне положення, яке пізніше, — в 1918 році, проголошував III. Універсал Української Центральної Ради. В кожному випадку це не була цілковита незалежність (entire politital independence). Компроміс між українцями й москалями мав, на його думку, наладнати справу. Одна і друга сторона мала б тим компромісом забезпечити собі свої реальні потреби. Москалі, каже він, мали би залишити режим русифікації, бо їм ніколи не вдасться знищити цілу українську націю (Muscovy and Muscovites can never entirely stamp out the whole Ukrainian race). Коли б до такого компромісу дійшло, каже він, то на тому дуже скористали б уже в тій війні союзники, бо — між іншим — він відвернув би 30 мільйонів українців від орієнтації на тевтонські сили і вилікував би союзника Англії, себто Росію, з найгіршої болячки, яка гальмує його природний розвій. Якщо до такої розумної й справедливої розв'язки не прийде, пише Тойнбі, то Англія, а з нею в однаковій мірі й ціла Европа, терпітиме, а їх будуччина прямо не до подумання (the future is unthinkable).

Такими словами кінчає Тойнбі свою розвідку про Україну, писану в час Першої Світової Війни.

(Кінець)

Бути членом Українського Народного Союзу, значить належати до такої української організації, яка об'єднала в Америці й Канаді найсвідоміші українські сили в один ідейний моноліт та поставила його на службу нашим країнам та нашому поневоленому українському народові!

†Д-р Степан Баран

З МОЇХ СПОГАДІВ ПРО ІВАНА ФРАНКА

(3)

Без уваги на терор дідичів. ксьондзів і державної політичної адміністрації, велика більшість виборців з польських сіл голосувала явно на Франка, що й одержав велику перевагу голосів у мостиському повіті. В перемиському повіті одержав він половину голосів, зате в бідному і темному добромильському повіті усього кілька чи кільканадцять, що в загальному висліді вирішило справу в некористь Франка. З пригнобленням й сумом прийняли Франкові виборці вістку, що їхній кандидат перепав при виборах.

Це знаю з оповідання мого батька. З його оповідання знаю й те, яке величезне враження робили на селян вічеві промови Франка, що говорив спокійно, речево, наче батько до рідних дітей. Зміст його промови залишався незатертим у пам'яті слухачів. Франко кількакратно заїжджав на віча до Мостиськ до згаданої червоної корчми. У влаштуванні віч і взагалі у веденні української політичної акції в мостиському повіті була тоді діяльна адвокатська канцелярія д-ра Корнера, сам жид, був щирим прихильником українського національного відродження, а до Франка якого знав, особисто, ставився з великою пошаною. В його канцелярії, як кандидати адвокатури і як канцелярійний персонал, працювали завжди майже виключно самі українці, що й творили перший осередок української національної організації в повіті. Батько розказував мені теж, що Франко по закінченні віча, маючи яких дві години часу або й більше до від'їзду поїзду, запрошував невеличкий гурток відомих у повіті господарів до окремої кімнати в корчмі, де при шклянці меду вів з ними гутірку на громадські теми. У тому гуртку був і мій батько і Франко з ним найбільше розмовляв, бо батько був завжди цікавий до книжки, газет і громадського життя і орієнтувався у політичних питаннях. Батько був гордий з цього свого ближчого знайомства з Франком, а й Франко згадав опісля з пошаною про мого батька в розмові зі мною. Авторитет Франка в українських народніх масах Галичини був безперечний.

IV.

В 90-тих рр. був я учнем державної клясичної гімназії в Галичині, що мала тоді українську більшість серед учнів, й де половину учительського складу творили українці. Українська мова була там зглядно обов'язковим предметом навчання у кожній клясі. Українська мова була панівною серед учнів і українські учні творили учнівську духову еліту.

Ми мали гурток, що ближче цікавився суспільно-громадською проблематикою. На квартирі де я жив, передплачували ми спільно „Діло" на адресу нашої хазяйки. Мали ми і тодішні львівські журнали „Зорю", „Життя і Слово" та „Правду". Зі „Зорі" і „Правди" вичитували ми головно літературну частину. „Правда" Ол. Барвінського не була нам зовсім до смаку, бо вона промовчувала польсько-українські взаємини й була далека від новочасних суспільно - політичних ідей, які нас інтересували у першу чергу. Зате „Життя і Слово" Франка з різнородною живою тематикою переходило з рук до рук і пильно вичитувалося, полишаючи у нас і відповідні тривкі сліди. З кінцем 1897 р. „Зоря" і „Життя і Слово" перестали виходити і на їх місце появився у Львові з початком 1898 р. великий місячний журнал „Літературно-Науковий Вістник". Одним з головних редакторів цього, на европейський зразок видаваного, журналу був Іван Франко. Його твори, що до того часу появлялися друком, наш гурток мав у цілості і ми їх усі читали.

З цього тодішнього нашого гуртка в Самборі вийшли д-р Степан Томашівський український історик і професор Краківського університету, Роман Сембратович, перший професійний український журналіст у чужинецькій пресі і видавець та редактор „Ruthenische Revue" у Відні та письменник о. Юрій Кміт. Так приблизно було і в інших галицьких гімназіях, де учнями були українці, зокрема у гімназіях з польською мовою навчання. Ті — польські гімназії — давали тоді найчільніший український актив молоді, що займала незабаром керуючі становища у студентському житті.

Студентська молодь львівського університету у кінці минулого і початку теперішнього сторіччя гуртувалася в товаристві „Академічна Громада", якої деяка частина симпатизувала з соціялістичним і радикальним рухом. Тоті вроріновалася серед студентів соборно-державницька ідея, яку недавно перед тим молодий ,недавній ще студент, Юліян Бачинський, узасаднив у своїй книжці „Україна Ірредента", що 1895 року появилася друком у Львові. Багато з його тез, диктованих марксистівською ідеологією, нестійні, як і чимало висновків автора виявились помилкові. Та, не зважаючи на ці дуже значні недоліки згаданої книжки, зробила вона перелом у суспільно-політичному і національно-політичному світогляді тодішньої молоді. Середньошкільна молодь вищих кляс і студенти скоро засвоїли собі цю ідею з „Україна Ірреденти" і стали її гарячими визнавцями.

Соборницько - державницька ідея прийнялася незабаром і серед старшого українського громадянства в Галичині. Усі три партії — національно демократична, радикальна і соціяльно-демократична — прийняли її у свою політичну програму. Між приклонниками і оборонцями цієї ідеї був, очевидно, і Франко.

На великому з'їзді студентів у Львові у липні 1899 р. політичний реферат виголосив студент права львівського університету, Лонгин Цегельський. На основі його реферату прийнято дві важливі постанови: вимогу до австрійського уряду основання українського університету у Львові і змагання до створення української суверенної соборної держави. Тоді рішено теж видавання студентського журналу „Молода Україна" у Львові, що зачав появлятися з початком 1900 р. Студентство повело й активну боротьбу за основання українського університету у Львові. „Молода Україна" появлялася з деякими перервами майже до самого вибуху першої світової війни.

Взаємини Франка з активом молоді були живі і безпосередні. Він бував на студентських рефератах, хоч дуже рідко виступав з власними рефератами. До реферату і промов поодиноких дискутантів прислухувався він уважно і забирав слово при кінці дискусії. Говорив спокійно, зрівноважено і без тіни патосу. Промова Франка була не лише еспростуванням і доповненням виголошеного реферату, але лекцією для слухачів. Тут Франко виказував величезний виховний хист і нераз доводилося чути між студентами жаль, що Франкові не судилося зайняти університетську катедру.

Дехто з нас знав дещо і про причини, чому по смерти проф. Омеляна Огоновського Франко не одержав в 90-тих роках катедри української мови і літератури у львівському університеті, яку дістав молодий д-р Олександер Колесса, що недавно щойно габілітувався. Цю кривду відчували всі студенти, відчувала це й велика частина нашого старшого громадянства. До університетської кар'єри допомогла Колессі його студія про вплив Міцкевича на творчість Шевченка, тема приємлива для рішальних польських кругів львівського університету і політично-державної адміністрації краю, що була в цілості в польських руках. Цісарським намісником Галичини був тоді всевладний магнат граф Казимир Бадені, що усіми засобами поборював кандидатуру Франка на посла до австрійського парляменту в тернопільському і перемиському виборчих округах. А методи баденівських виборів, зокрема кривавих виборів до парляменту в 1897 р. при участи жандармерії і війська, з трупами українських виборців, що згинули при правиборах від жандармських і воєцьких куль, з масовими арештами українських виборців, селян і міщан у часі виборчої акції, були голосні далеко поза границями Галичини.

Зенон Стефанів

ДО НАШОЇ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

1.

Нав'язуючи до моїх попередніх статтей на повищу тему (гл. „Свобода" чч. 90 і 91) буду старатись в формі коротких довідок пояснювати деякі військові означення, що найчастіше вживаються, а при тому не раз переплутуться їхнє властиве значення. Основним моїм завданням є власне популяризація українського військового назовництва. При чому читач зможе переконатися, що існує велика кількість чистоукраїнських **ф а х о в и х** військових висловів. Це свідчить про багатство української мови, що і в цій ділянці не поступається перед найбільш розвиненими чужими мовами.

Військовий. Воєнний.

Найчастіше міщається в нас ті поняття. Є це виразний вплив московської мови, що має тільки одне оначення: **военный.** Наша мова виразно розрізняє значення обох висловів, що є похідними від слів **військо** і **війна.** А вже недопустимим мовним курйозом є вживання в поточній мові, а ще гірше, і в друку таких слів як напр.: військовий час, військові події, військове положення, військова відозва, військова здобич, військова контрибуція і багато інших — все це в значенні: воєнний час, воєнні події, воєнна здобич, воєнна контрибуція і т. д.

Приклади найчастіше вживаних означень **військовий — воєнний:** військова частина, вінйськовий лікар, військова колона, військовий табір, військовий кінь, військово-санітарна служба, військовий віз; військово-санітарний віз, військовий транспорт, військове навчання, військовий аташе, військово-науковий, військова академія (вища військова школа для окремих родів військ і зброї), військово-технічний, військово-зобов'язаний, військова установа, військова історія (не війни); військовий суд (судить військовослужбовців в часі миру), військовий бюджет (на час миру), військова школа, військове майно, військовий жандарм, військова музика, військова потуга, військове приміщення, військова адміністрація, військова майстерня, військовий статут, військовий підручник, військовий інвалід (набуте інвалідство підчас військової служби в часі миру), військова справа і т. п.; воєнна справа, воєнна позика, воєнний закон, воєнний суд (судить за воєнними законами), воєнна потреба, воєнна готовість, армія воєнного часу, воєнний стан, воєнна здобич, воєнний звіт, воєнний досвід, воєнне вирішення, воєнні дії, воєнний б'юджет (в часі війни), воєнне положення, воєнний обшир, воєнний звичай, воєнна небезпека, воєнно - полонений, воєнна історія, воєнний шпиталь, воєнна організація, воєнне право, воєнний інвалід (набуте інвалідство в часі воєнних дій), воєнних корабель, воєнний податок, воєнні втрати, воєнний транспорт, воєнна академія (висока школа старшин генерального штабу), воєнне харчування, воєнна зрада, воєнна дисципліна, воєнні обмеження, воєнно - пошкодований і т. п.

Сутичка. Бій. Битва.

Воєнна наука виразно розрізняє окремі поняття сутички, бою і битви, що дуже часто в нас перемішується одне з другим.

Сутичка (Encounter, Zusammenstoss) це звичайно короткочасний збройний зудар патрулів або роз'їздів, розвідачів, стежачів, дозорів, польових застав, сторожових стійок, як також патрульних і сторожових кораблів та стежових і розвідчих літаків. Із сутички може, одначе не мусить ще, вив'язатися бій.

Бій (Fight, Gefecht), це воєнні дії, в меншому розмірі, на невеликому просторі, з визначеним **тактичним** завданням — тактика це наука про ведення бою. В бою беруть участь малі або великі тактичні військові одиниці — сотні, батальйони, полки, дивізії, воєнно-морські кораблі, ескадри і ескадрильї та повітряні ескадрильї. Про різнородність боїв свідчать нижче подані приклади: великий бій, близький бій, бій в кінним ладі, вуличний бій, бій в лісі, гірський бій, відступний бій, затяжний бій, зустрічний бій, зимовий, морський, повітряний, здержувальний, нападний, невирішений, нічний, оборонний, проривний, рішальний, рукопашний, танковий, авангардовий, арієргардовий, маневровий і т. п. При цьому треба ще згадати про особливий рід бою, а саме **штурм** (Storm, Sturm), є то рукопашний бій на багнети, в якому відбивається атаку ворога, або здобувається рукопаш ворожі становища. Нпр.: взяти штурмом, відбити штурмом, кидатися до штурму, штурмовий відділ, штурмовий виряд, штурмова артилерія (допоміжна перед штурмом).

Битва або **баталія** (Battle, Schlacht) є то вже великі бойові операції, на великому обширі, де беруть участь масові з'єднання суходільних армію або воєнно-морської чи повітряної фльоти. Битва складається з цілої низки поодиноких боїв — і має **стратегічне** завдання — стратегія це наука про ведення битви і війни , — а всі елементи битв творять **війну в цілому.**

Декілька прикладів: у 1. світ. війні: битва під Верденом, у Фляндрії, за карпатські переходи, над Піявою; з 2. світ. війни: битва за Сталінград, нормандська і рейнська операції, битва за Тобрук, повітряна битва за Англію; битва за Сеул в Кореї у вересні 1950 р.; з нашої визвольної війни: Проскурівська операція, битва за Львів, чортківська і київська операції.

Бойові дії нпр. на Маківці, під Крутами, під Мотовилівкою, у самому Львові не можна називати битвами, тому, що це тільки були бої.

Зовсім неправильно з погляду воєнної науки називають часто побідні бої або битви **побиттям ворога на голову.** Це помилково, бо навіть тоді, коли ворог зазнає великої поразки, то ще не мусить бути побитий на голову. **Ворог побитий на голову** є тоді, коли його поразка призводить до катастрофального становища на цілому ворожому фронті, а часто навіть вирішує **вислід** війни.

Подаю три клясичні приклади на те з воєнної історії: битва під Каннами в 216 р. до Хр., в якій картагенський полководець Ганнібаль знищив римську армію; в битві Жовті Води — Корсунь в 1648 р. знищена доценту Богданом Х м е л ь н и ц ь к и м польська армія; в битві під Танненберґом в 1914 р. нім. марш. Гінденбурґ ліквідує цілком дві російські армії.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Клівленд, Огайо

Лицем до буднів.

В одному з травневих чисел „Свободи" появилася рецензія на оперету „Чорноморці" Кухаренка — Лисенка, що заходами ООЧСУ з великим успіхом пройшла на сценах Клівленду й Лорейну. Автор рецензії, старший громадянин, безсторонньо віддає кесареві, що кесареве, але духом тяготіє в давноминуле, коли-то названу оперету він бачив у виконанні Рубчака-Рубчакової-Осиповичевої й інших. Ніхто не думає сперечатися, що то були артисти з ласки Божої й ніхто не збирається вдаватися в порівняння сучасного, еміґрантського з тим, що було в Києві, чи Львові. Але гадаємо, що навіть самі згадані велетні минулого радили б нам, у нашій дійсності, звернутися лицем до буднів. Бо в ухах молоді ніколи не буде звучати „Ой запив козак" — у виконанні Рубчака, якого вона ніколи не бачила й не чула — натомість у її ухах бринить ця ж пісня у виконанні Сідельника (а як вона бринить, хай свідчать хусточки, що спішно сушили очі глядачів). Бо без самовідреченого ентузіязму керівників і виконавців та молодь не побачила б ще одного кусника далекої Батьківщинив й не запричастилася б її духом і скарбами. Бо ряди ентузіястів праці в нас такіріденькі, що не піддержати їх, значить, остаточно переконати їх, що „нема з ким і нема для кого".

Автор цих рядків не належить до ніякої партії, чи організації й ні до кого тут не „робить ока". Стверджуємо, без уваги на те, хто підмет: після серії занадто аматорських вистав Клівленд, під проводом подружжя Барничів, нарешті дістав кусень театру. І до цього ансамблю треба звернутися лицем усім клівлендцям. Бо йнакше лишимося тільки зо споминами „було колись в Україні..."

оНо.

Фініксвілл, Па.

Організація Відділу УКК.

Це невелике промислове місто, але мешкає тут дуже поважна кількість наших, українських людей: іміграція стара і нова. В місті є дуже гарна греко-католицька церква, а при ній хор.

10 травня наша громада у Фініксвілл урочисто святкувала „День Матері", на якому було майже 400 людей. Була улаштована загальна трапеза, під час якої виступав хор. Були промови, дитячі декламації, а також цікавий виступ старшої громадянки п. Багрій, що написала вірш — „Заповіт дітям", який сама відчитала.

Не зважаючи на численну українську громаду, у Фініксвілл немає жадних культурно-освітніх чи політичних організацій, але є молоді сили, що охоче працювали б на громадській ниві. У зв'язку з цим тут був радо зустрінутий представник УКК, д-р В. Вереш, що відвідав під час „Свята Матері" Фініксвілл. Відбулась нарада, на якій рішено заснувати Відділ УКК і відразу обрано ініціятивну комісію, що має довершити це діло.

До комісії увійшли: Андрій Шишак, голова, Григорій Турчак, заст. голови, Йосиф Фуґа, скарбник, Іван Фуґа, секретар, Микола Бучко та Іван Підгайний, члени. Контрольна Комісія Михайло Сокецький, Юрко Шовак і Михайло Сех.

Треба сподіватись, що коли тут повстане Відділ УКК, то він зможе розгорнути ширшу працю, бо місцевих сил є досить багато.

В. П.

Ню Йорк, Н. Й.

Доповідь в ООЧСУ.

Заходом ООЧСУ 11-й Від. в Ню Йорку відбувся 6 червня 1953 р. вечором в приміщенні Студії Авраменка **Публічна Доповідь** проф. Івана Вовчука, голови Головної Управи ООЧСУ, на тему **„Яким шляхом іти?".**

Доповідь відкрив голова 11-го Від. ООЧСУ в Ню Йорку, дир. Микола Комарницький, коротким та змістовним словом, покликаючи до Президії: на голову інж. Анатоля Гончарова, заступників п-ню Аллу Давиденко, відомого скульптора та члена рейдуючих частин УПА в Західну Европу: Михайла Черешньовського та на секретарів д-р Мик. Новаківського і Михайла Фурду.

Прелеґент розпочав свою доповідь аналізою політичної ситуації світу, де йде змаг свободолюбного західнього світу з світом імперіялістичної російсько-комуністичної аґресії, опридіклюючи місце України в тім змазі, який в короткі знайде своє завершення, по стороні західнього антикомуністичного фронту, очолюваного Америкою Айзенгауера. Сам Президент ЗДПА Двайт Айзенгавер многократно висловився за принципом самостійного державного життя всіх народів світа.

Україна була першою незалежною державою, що в нерівному бою впала жертвою імперіялістичної політики червоної Москви. Проте, Україна, окупована червоною Москвою, осталась неподоланою, духово незламаною в своїм бажанню жити самостійним державним життям. Москва на Україні погрузла в українськім чорноземі, не все їй вдасться, активний та пасивний опір українського народу змушує її до уступків.

Україна в антикомуністичному фронті боротьби знаходиться в особливих обставинах, коли крім боротьби на Рідних Землях з окупантом, доводиться вести боротьбу на еміґрації із білою російською **і м п е р і я л** істичною клікою збанкротованих політиків, які разом із червоними московськими імперіялістами, хотять бачити Україну міцно прикріпленою до свого імперіялістичного воза, заперечуючи таким чином право української нації жити своїм самостійним державним життям.

На еміграції українська спільнота часто дискутує, яким шляхом йти до здійснення всенаціонального ідеалу, — побудови Самостійної Соборної Української Держави. Для здійснення того ідеалу українська спільнота на еміґрації витворила дві концепції: одна каже, що боротьба з тоталітаризмом в світі вже скінчена, товалітаризм в наслідок другої світової війни вже повалений і переможений, потрібно, щоб Об'єднані Нації натиснули на СССР й тоді справа на Україні стане інакшою, тоді переможе ідея демократизму. Ця концепція, заступлена часто кругами леґітимістів державного центру, являється шкідливою, бо неґує основне єство нації український нарід, який на Рідних Землях веде затяжну відповідальну боротьбу за своє існування під різними формами та являється одиноким фактором, рішальним в тім нерівнім змагу. Друга концепція української еміграції, це концепція революційна, яка ставить своє опертя на власні сили, на власний народ, власну націю, яка в Україні веде ту боротьбу за державну самостійність та яка буде остаточно вирішувати долю української нації й ніхто інший.

В дискусії забрали голос д-р Прокоп та проф. Горбачевський, які підтвердили засади доповіді орієнтації на власні сили та після запитів присутніх, на пропозицію мґр. Ів. Хамуляка, зачитано резолюцію відносно піддержки пропозиції конґресмена Лоренса Сміта — відомі Резолюції ч. 58 з 9. лютого 1953 р. про встановлення Америкою **д и п л о м** атичних взаємин із підсовєтською Україною та Білоруссю, включно із виміною дипломатичних предсвавників. **Р е з о л ю** цію присутні прийняли одноголосно. Після відповідей прелеґента, закрито збори.

Д-р О. С.

Рідінґ, Па.

Активізація громади.

Рідінґ — досить велике промислове місто — в трикутнику — Филаделфія, Трентон, Рідінґ. І тут також замешкують наші люди — старі іміґранти й нові. Нових — біля 60 родин, а старих — значно більше. В Рідінґу не існували жадні українські організації, а також не було й церкви. З прибуттям нової іміґрації, пульс громадського життя став жвавіший. Передовсім рішили збудувати греко-католицьку церкву і, треба відзначити, що в цім ділі було виявлено велику жертвенність. Так, ця мала громада зібрала біґом трьох років — 60,000 долярів.

Позатим, українська громада в Рідінґу хоче також жити інтенсивнішим культурно-національним життям. Це особливо було підкреслено на нараді платників Національного Датку, що відбулась 10 травня, з участю представника УКК — д-ра Вереша. На цій нараді ухвалено заснувати в Рідінґу Відділ УКК, а також говорилось про потребу заснування Відділу Укр. Народного Союзу.

До Ініціятивної Комісії по організації Відділу увійшли такі місцеві громадяни: Теофіл Хомин, голова; Микола Дубик, заступник голови; Іван Ковальчик, секретар; Роман Хименко, скарбник. До Контрольної Комісії — Роман Скорупський та Микола Скорупський.

Треба сподіватись, що Відділ УКК в Рідінґу скоро повстане і громадське життя тут пожвавішає.

В. П.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

„ВІДЛІТАЮТЬ СІРИМ ШНУРКОМ..."

Вістка про нечайну смерть Сл. Пам. Василя Ратича, як усіх, хто Покійного знав, вразила і мене болючо.

Ще недавно при нагоді виміни святочних побажань у своєму листі до мене, як дописку, додав: „Прохаю звернути увагу на теперішню адресу" — скільки то їх вже було від дня виїзду на чужину.

І от нова вістка про зміну адреси, та вже преса звіщає, а вона — могила в Ню Бронсвік, Н. Й.

В ній осів він вже напостійне, осамітнюючи свою дорогу дружину Ганну та добрих своїх дітей.

Відійшов Покійний на той світ, до самого Бога, не дочікуючи так все ніжно випещуваної мрії повороту до улюбленого Рогатина, якому стільки літ присвятив муравлиної праці, як професор, добрий опукун-батько молоді, як громадянин.

Хто знав і пізнав його, погодиться з правдою, що не легко то було б найти подібну йому людину з такою лагідною вдачею, зі спокійним зрівноваженим тактом. Це був направду праведник, його ж Микола Угрин добросердно порівнював з Гандієм, так його й називав.

Він прикладом власного життя і діяння створював зразки, передусім для своїх учнів, як виглядати повинна людина.

Він і у важкій добі польської окупації Західних Земель, і в жахливих умовинах 22-місячного „визволювання" нас НКВДівським режимом, також і в добі створювання „нової Европи" своїм тактом і в школі, і по-за школою так зумів вдержати свій особистий престіж, що ніякий режим не посмів маркантніше нарушувати нетикальність його особи, хоч добачували в ньому найкращий взірець українця - патріота.

Щоб таким вдержатися довгі літа сучасної хуртовини, не мало енерґії зужило його серце, втомилося і заснуло.

З його особою відійшов теж ще один УСС, не стало його вже між цією рештою ідейної військової формації з першої фази нашого національного ренесансу сучасної доби.

Петро Біґус.

Торонто — Канада.

МЕЛЬНІКОВ „ВИЧИЩЕНИЙ"...

(Докінчення зі стор. 1)

підривну активність. П. Мельніков, в додаток, є і від давна був протегованим прем'єра Маленкова й секретаря комуністичної партії Нікіти Хрущова. Його русифікаційна активність в Західній Україні була частиною широкої русифікаційної лінії совєтського режиму впроводи багатьох років, лінії, яку підтримував сам Сталін, коли в 1945 році поздоровляв великоросійський нарід, як „найвидатнішу з усіх націй, що становлять Совєтський Союз" та як „ту рішальну силу, що запевнила перемогу" в другій світовій війні. Якщо раніше були будь-які сумніви, що вчасніші конвульсії після смерти Сталіна заповідали запеклу боротьбу між його наступниками, то цей крок повинен розвіяти такі сумніви. Чистка Мельнікова кидає загрозливу тінь на Маленкова й Хрущова. Але не менш важливе, здається б безумовне визнання в цьому кроці того, що численні не-росіяни Совєтського Союзу ненавидять і обурюються русифікацією, жертвою якої вони були від довгих років. Вичищуючи Мельнікова, група, яка має тепер контролю в Кремлі, намагається скинути на нього вину за програму, початок якої вийшов зі самого Кремля. А Мельніков не був одинокий, що виконував ту програму. Видвигнені проти нього закиди можуть — і правдоподібно будуть повторені з деякими легкими змінами проти інших російських босів не-російських районів Совєтського Союзу, як теж і проти русифікуючих неросіян. Виникає подібна проблема: Чи ця чистка та інші, які ще цілком певно наступлять, переконають не-російські меншини в тому, що Сталінові наступники щиро змагають до більшої рівности між народами Совєтського Союзу? Чи може пригадуватимуть, що коли їхнє обурення заникне та дозволить на консолідацію влади нових володарів, то в майбутньому знову почнеться примарна нагінка на „буржуазних націоналістів", відворотною частиною якої є чистка, що тепер починається?"

Широкий відгомін теж в совєтській пресі

Москва (ЮП.) — Усунення Мельнікова з посту першого секретаря комуністичної партії в Україні відбилося теж широким відгомоном в совєтській пресі. Між іншими, довгу статтю-коментар, підписану групою київських учителів, надрукувала „Учительська Газета." В статті критикується українські шкільні підручники та навчання української мови. „Рідна мова й література грають основну ролю в розвитку культури, соціялістичної змістом і національної формою" — сказано в статті.

Рівночасно в Москві повідомлено, що Президія Верховної Ради УССР окремим декретом „звільнила" з посту заступника голови Ради Міністрів УССР Володимира Бондарчука у зв'язку з його „перенесенням на наукову роботу."

Казковий вечір в Ню Йорку

За помахом чарівної палички прімабалерини Валентини Переяславець відбувся в минулу суботу попис балетної школи. Приявні, нажаль нечисленні подивляли успіхи терпеливої та наполегливої трилітньої праці. захоплювалися добрим тренінґом дітей, що під музику Шопена кружляли в ритмічнім вальсі, немов неземські істоти. Чудові квіти, грайливі метелики, трепетливий пільний коник. Ріжнобарвна симфонія принадних рухів — трирічних осягів. Аж ніч успокоїла всіх поцілунком на сон...

Друга картина „В ритмі раз-два-три" була пописом менше заавансованих учениць між якими виділялася семилітній Симон Нагинбіда, що це рік тому не вмів як слід ноги підняти, а тепер, рах-цях-цях, крутив перевесло поміж дівочими рядами. Мімічно - хореографічна картина „У пристані" дала змогу пописатися хлопчикам, що з бравурою вивели свої морацькі хороводи.

Найбільшим успіхом цього вдалого вечера була спроба постановки балету на тему українських пісень під гаслом „Ой ходила дівчина беріжком." Багато дівчат там танцювало чарівно і взірцево, — по нашому.

Пані прімабалерині В. Переяславець треба побажати, щоб вона свій задум оформила до кінця, щоб знайшла рівнорядного і співзвучного композитора для свого твору. Щоб знайшла більше зрозуміння для своєї праці в ширшім громадянстві, бо мистецький танок, — це культурний осяг від віковічних часів всіх народів світу. Коли цей балет буде завершений, може знайти шлях на американську сцену, з якою пані прімабалерина Переяславець вже має фахові зв'язки.

Діти щирими словами і квітами вітали свою улюблену вчительку.

М. Д.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Аллентавн, Па.

Роковини смерти С. Петлюри і Є. Коновальця.

В Аллентави — заходом 20-го Відділу ООЧСУ, влаштовано дня 24 травня Жалібну Академію, присвячену роковинам трагічної смерти Симона Петлюри, Голови Директорії та головного Отамана Українських Військ, і полк. Євгена Коновальця, Команданта Українських Січових Стрільців, Організатора і Провідника Організації Українських Націоналістів. Свято відбулося в Авдиторії німецького клюбу, сцена якої була святочно прибрана.

Свято відкрив п. Д. Хорват, голова 20-го Відд. ООЧСУ, та палкими словами відзначив великі жертви для будівництва Української Держави, а в тому же головних борців: Симона Петлюри (1926), Євгена Коновальця (1938), Тараса Чупринку (1950). Змістовну доповідь виголосив п. І. Стасів. Промовець насвітлив історичні моменти української національної революції, символом якої був Симон Петлюра, перейшовши в дальшому всі етапи визвольної боротьби, яка триває по сьогоднішний день та закінчення якої дзвонить Св. Софії і Св. Юра, сповістить українському народові, — завершення ідеалу і мрій, Соборної Незалежної Самостійної Української Держави.

Музичну частину виконав Український Мужеський Хор з Лігай Велий, проспівавши ряд пісень відповідних до програми: „Прометей" Стеценка, „Встає хмара з-за лимана" Стеценка, „Марш Українців" Китастого, „Гуляли" Ніжанківського, „Закувала та сива зазуля" Ніщинського, „Ой літа орел — Максим Козак Залізняк" Стеценка, „Гейзлітались орли" Стеценка. Хором диригував п. О. Дідух, а солістами були: М. Рибак, В. Варняк, та В. Бондарчук. Музична частина концерту була виконана без закиду, за що публіка щедро оплескувала виконавців програми. Деклямації п. Я. Хорват, п-ні О. Юречко, п-ни К. Карпяк і п. Л. Лисенко, стояли на належному рівні.

Посторонньому глядачеві і слухачеві цього концерту видалася незрозуміла одна річ: Статистика м. Аллентавн, нараховує понад 4,000 українців. На концерті, яким вшановано пам'ять С. Петлюри і Є. Коновальця, були приявні не цілі дві сотні слухачів. Ми при кожній нагоді величаємо себе дуже сильним народом. Де ж тут правда?

Г. Лозинський.

Стой, Па.

Фармерська громада.

Серед українських поселень Америки м. Стой цікаве тим, що тут наші люди працюють майже виключно, як фармери. В місті існує греко-католицька церква, а фарми наших людей розкидані в промірі приблизно 30 миль. В неділі та свята фармери з'їздяться до церкви автами та кіньми, „по старокраєвому".

Мешкає тут біля 100 родин, — майже все — старі іміґранти. Жадних українських організацій не існує, — передовсім, власне, через цю розкинаність. Але люди, в нарадах з відпоручником У. К. К. д-ром В. Верешом, що недавно навістив їх, підкреслили своє бажання тіснішого зв'язку з Централею УКК.

Цей зв'язок охоче погодився взяти на себе молодий енерґійний громадянин Микола Миць, який і буде виконувати обов'язки уповноваженого УКК в цім районі.

П. В.

Спорт

ЮНІОРИ УСК НЮ ЙОРК МИСТЦЕМ „ІМПАЙР СТЕЙТ ДЖУНІОР ЛІҐ"

1. Слідами батьків

Є в українській усній словесності така приказка: „Які батьки — такі діти". Коли б ми знали народнього автора цієї приказки, то підозрівали б його що він був „віщим" і створив її у відношенні до... УСК Ню Йорк: перша дружина — батьки" — здобувають мистецтво Національної Ліґи, а юніори УСК-у — „діти", — подивившися, що „тати" роблять, задумали й собі здобути мистецтво! І здобули! Правда, тут їм безпосередньо допомагав „один із дідусів" (під „дідусями" розумію членів Проводу УСК-у), їхній менажер інж. Стефан Кравченюк.

Коли УСК-„тати" здобули мистецтво з якісним футболом в одній кишені, а з щастям в другій, то УСК-„діти" здобули перше місце в „Емпайр Стейт Джуніор Саккер Ліґ" з якісним футболом в обидвох кишенях. Під виключно технічним поглядом вони не мали конкурента і... „дзет'с ол"! Я не хочу сказати, що мистецтво прикотилося до наших юніорів з похилого горба; не раз вони мусіли „дряпатися" до горба.

Здобуття мистецтва звичайно допомагає забувати всі недоліки і я не маю найменшої охоти згадувати про них, тільки як приходило до спортової дисципліни, то кишені наших юніорів робилися діркуватими і дисципліна губилася по вулицях Ню Йорку. В цьому „департаменті" наші юніори мусять „обернутися" на стовісімдесять степенів.

А тепер вичислю тих, що творили основу юного мистця: О. Ришітник — Я. Васильківич, В. Кокольський — О. Наливайко, І. Кісілька, І. Гаврилюк — Я. Паливода, С. Шмотолоха, Ю. Лектей, М. Коваленко, З. Шпон, В. Олійник. (Закінчивши виразовувати прізвища юніорів, хочу по-козацькому крикнути „Славно, хлопці!", але боюся, що воно мені не до обличчя).

Р. Лисняк

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

РАЧЕСТЕР, Н. Й. — Бр. св. Йосафата відд. 217 повідомляє всіх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21. червня в год. 2 по полудні точно в парафіяльній залі, 305 Гутсон вул. Приявність всіх членів конечна, бо маємо багато важних справ до вирішення. На зборах буде відчитаний статут Бр., тому що Статутова Комісія змінила кілька параграфів, які кожний член повинен знати. Довгуючих членів напоминається, щоби прийшли на збори і вирівняли свої залеглости. — В. Колдянський, предс.; І. Деркач, кас.; А. Іванів, фін. секр.; Гр. Булавинець, рек. секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні Збори 117 відд. „Запорозької Січі" відбудуться в суботу, 20. червня 1953 в год. 8-ій веч., в домівці при 33 Е. 7. вул. на II. пов. Просимо всіх членів обов'язково явитися. — С. Кучма предс.; М. Корчинський, кас.; В. Калина, секр.

АСТОРІЯ, Л. АЙ. — Піврічні збори Бр. св. о. Николая, відд. 3 відбудуться в суботу, 20. червня, в год. 7:30 вечір в залі У. Д. Гор. Клюбу, 25 — 06 — 31 St. Просимо всіх членів прийти на збори, бо є важні справи до полагодження та роздача дивіденд. Проситься всіх які ще не є членами УНСоюзу прийти і вписатися в члени. — М. Ливицький, предс.; Гр. Васильчик, кас.; П. Варинч, секр.

CLEVELAND, O. — St. Mary's Lodge 112 will hold their monthly meeting on June 21, 1953 at Sts. Peter and Paul Church hall after the 3rd and 4th Mass. Please attend as dividend checks will be distributed and those in arears in dues please make an effort to pet your books to date. — Ann M. Cooper, Sec.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Брат. 397 відд. повідомляє своїх членів, що побічні сходки відбудеться в суботу, 20. червня від год. 7-8 вечором й в неділю, 21. червня від 12-2 год. полудн. Хто хоче поїхати на прогульку на Союзівку просимо замовити місце в автобусі і принести з собою $5.50 на оплату білету. — О. Штогрин, секр.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Тов. ім. І. Франка, відд. 83, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. червня 1953 р. о год. 7. вечорі в домі У. А. Горожан під ч. 847 Норт Френклин вул. Хто з членів хоче поїхати на відкриття Союзівки, прошу зголоситися до секретаря відділу. — С. Чорномаз, секр.

ПАЛМЕРТОН, ПА. — Бр. св. о. Николая відд. 369 повідомляє, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21. червня точно о год. 4. по полудні в церковній залі. Проситься всіх членів прибути на збори і вирівняти свої вкладки. Контрольна комісія здасть звіт з доходів і розходів відділової каси та буде роздача дивіденд. — Уряд.

РАРІТАН, Н. ДЖ. — Повідомляється членів Бр. св. Арх. Михаїла, відд. 332, що місячні збори відбудуться в суботу, 20. червня, о год. 7:30 вечорі, в У. Н. Домі, 10 Колфакс вул. Проситься членів прийти на збори точно. — М. Сірман, рек. секр.

СТ. ЛУІС, МО. — Піврічні збори Тов. Володимира, відд. 179 відбудуться в неділю, 21. червня, о год. 2. по полудні, в У. Н. Домі. Запрошуємо членів місцевих і позамісцевих прибути на час і вирівняти свої залеглости, як також привести нових членів до УНСоюзу.—М. Дмитришин, предс.; М. Кульчицький, кас.; Н. Паращак, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Бр. св. о. Николая, відд. 175 повідомляє своїх членів, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21. червня о год. 1-ій по полудні в У. Н.С. Домі, 4655 Мартін—Міш. Проситься всіх членів прийти на час, урядники дадуть звіт за минулий рік, якщо буде хоча одна осьма присутніх членів. Присутність кожного члена обов'язкова. — С. Пелех, предс.; В. Вілінський, кас.; В. Бартош, фін. секр.; П. Павлик, рек. секр.

ДЖЕРЗІ СІТІ, Н. ДЖ. — Місячні збори Бр. св. І. Хрестителя, відд. 270 відбудуться в неділю, 21. червня, о год. 3-ій по полудні в У. Н. Домі. Просяться члени прибути на збори і вирівняти свої залеглі вкладки за перший півріk. — Уряд.

КАНЗАС СІТІ, КАН. — Бр. св. Володимира відд. 323 повідомляє своїх членів місцевих і позамісцевих, що піврічні збори відбудуться в неділю, 21. червня, о год. 1-шій по полудні під ч. 557 Jowell. Проситься членів прибути на збори бо є важні справи до обговорення. — В. Музика, предс.; В. Феден, кас.; Д. Яремко, секр.

АЛІКВІППА, ПА. — Місячні збори Бр. св. о. Николая відд. 120 відбудуться в неділю, 21. червня о год. 7. вечорі. — Аліквіппа, Pa. — Regular monthly Meeting of St. Nicholas Society Branch 120 will be held Sunday, June 21st 1953 at 7 P.M. — W. Rec. Sec'y.

МІЛВІЛ, Н. ДЖ. — Піврічні збори Тов. Запорозька Січ відд. 347 відбудуться у неділю, 21. червня о год. 2-гій по полудні, в залі де звичайно. Проситься всіх членів прийти на збори. Контроля здасть звіт з діловодства за 6 місяців як також маємо багато справ до полагодження. — С. Патей, предс.; С. Чопик, кас.; Гр. Тимчій, секр.

ТАРЗАН, ч. 3088. Подробиці смерти.

„Я плянував віддати тебе Ма-амові", гарчав Тум, „та ти мусиш вмерти жахливішою смертю... тепер!"

„Перше", він втішався, „я добре покористуюся цим залізом".

„...І, коли ти не зможеш більше бачити й говорити, знайдуться інші тортури, і ти мусиш поволі вмирати!"

„А завтра при сході сонця", він клацав зубами, „твої рештки підуть на харч Ма-амові, богові Ва!"

II РІЧНІ ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ОБ'ЄДНАННЯ ПРИХИЛЬНИКІВ ВИЗВОЛЬНОЇ БОРОТЬБИ УКРАЇНИ

В дні 30 травня 1953 відбулися в Ню Йорку, в домівці Т-ва „Дністер" II Річні Загальні Збори Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України. У зборах прийняли участь делеґати від чотирьох відділів Об'єднання, а два відділи надіслали привіти. В програмі зборів, крім звітної і організаційної частини, була доповідь інж. Омеляна Логуша на тему „Сучасне політичне положення і завдання української еміґрації".

Збори вітав делеґат Українського Конґресового Комітету проф. Др. М. Чубатий, який з'ясував значення визвольної революційної боротьби українського народу на рідних землях для успішного ставлення української справи закордоном та закликав до єдности українського визвольного руху поза межами батьківщини. Окремий привіт було надіслано зборам Головною Управою Українсько-Канадійського Товариства Прихильників Визвольної Боротьби України в Канаді.

Зборами керувала Президія в складі: інж. Василь Потішко (Бофало) і д-р Василь Вишиваний (Ню Йорк). Звітну частину виповнили звіти голови ОПВБУ — інж. О. Логуша, заст. голови — О. Труша, орг. реф. — Є. Стахова, секретаря — Г. Бакуменка та фінансового референта Я. Клима. Звіт Контрольної Комісії складав Я. Пастушенко.

В звітній частині стверджено: Минулий рік був роком ідейного і організаційного поширення Об'єднання. ОПВБУ ставило собі основною метою проповідування ідей українського визвольного руху, що веде боротьбу на рідних землях та вивчення проблем сучасної України і тих процесів, що там проходять. З цією метою заходами Об'єднання були влаштовувані або ініційовані виставки підпольних матеріялів з України, які відбулися в таких містах: Ню Йорк, Нюарк, Филаделфія, Шікаґо, а також Торонто і Вінніпеґ в Канаді. (Доповідачі: проф. Л. Шанковський, проф. П. Мегик, д-р М. Прокоп). Заходами Об'єднання, разом з В-вом „Пролог" видано анг. мовою оригінальну брошуру, одержану з рідних земель про „Концентраційні табори в СССР". В брошурі, за дозволом Американської Федераці Праці, передруковано знимку осветських конц-таборів, яку названа організація своєчасно видала.

Крім того відділи Об'єднання, зокрема відділи в Ню Йорку розвинули живу рефератову діяльність, при чому доповідачами були запрошені члени й нечлени Об'єднання (проф. Л. Шанковський, інж. О. Логуш, ред. В. Голубничий, ред. І. Кедрин, режисер Й. Гірняк, ред. Я. Гайвас, ред. Ю. Дивнич, проф. Б. Подоляк, проф. К. Кононенко, проф. П. Голубенко, проф. Ю. Бобровський). Ведучи таку діяльність, Об'єднання поставило собі метою поширити серед української іміґрації в ЗДА думку про конечність ближчої співпраці провідних одиниць з різних політичних таборів. Водночас підбором тем Об'єднання змагало зарівно до висвітлення поодиноких етапів української визвольної боротьби, як також актуальної політичної ситуації на українських землях та на еміґрації. На це вказують виголошені доповіді на такі теми: „Сучасний стан на українських землях в світлі документів українського підпілля", „Українське село в рр. 1945—50". „Україна в Об'єднаних Націях", „Чи можливе порозуміння між УГВР і УНР?", „Антисемітизм і українофобство в СССР", „60-ліття з дня народження Миколи Куліша", „Ситуація в СССР по смерти Сталіна", „Українська визвольна політика в часі II світової війни", „Большевизм — московська відміна марксизму".

Об'єднання є членом Українського Конґресового Комітету та його філій в терені.

В доповіді і дискусії присвячено багато часу і уваги обговоренню сучасного політичного положення в світі, місця в ньому української справи і завдань української еміґрації. Зокрема звернено увагу на наступні проблеми та зроблено такі оцінки:

Серед хаосу існуючих всучасному світі протирічностей економічного, національного та соціяльного характеру, зручно лявірує російський імперіялізм, заслонюючись, відповідно до обставин, різними гаслами. В колоніяльних країнах він видвигає в першу чергу гасла національного визволення та расового реванжу, в західньо-европейських країнах гасла нового соціяльного порядку та оборони перед здогадною американською „аґресією". Інспіруючи та підтримуючи аґресивні війни в Азії, зокрема війну проти корейського народу, та готуючись до посліднього вирішального бою за опанування всього світу, большевики говорять голосно і не без успіху про мир.

В той самий час західньоевропейські держави шукають можливостей співжиття з СССР за рахунок поневолених досі Москвою народів. І коли смерть Сталіна вшановували у Франції опущенням на знак жалоби державних прапорів і вставанням з місць в парляменті, то це знаменний символ політичної розгублености і паралічу волі в деяких країнах західньої Европи. Цей стан безвольности і політичної нездібности протиставитися . большевизмові проявляється не лише в Европі, але й на інших континентах.

В такій ситуації ЗДА, як найсильніша держава західнього світу, мають об'єктивно найбільші матеріяльні дані протиставитися походові московського большевизму. Водночас факт, що вони не зв'язані зі спадщиною старого европейського колоніялізму, дає їм в руки великі моральні шанси в боротьбі з большевизмом, що їх вони однак не завжди використовують. Зокрема піддержка деякими американськими кругами реакційних російських імперіялістичних кол на еміґрації кидає на ЗДА некорисне світло в опінії поневолених народів СССР, що прагнуть до національної і соціяльної свободи.

В таких обставинах хиткости західнього світу яркім контрастом зарисовується визвольна боротьба українського народу на рідних землх. Повна вольова мобілізація і рішеність українського народу до боротьби з московським імперіялізмом та большевизмом проявляється не лише в більш або менш інтензивних боєвих діях УПА, але й в політичних акціях УГВР та революційної ОУН на українських землях. Чолові публіцисти українського резистансу намагаються оформити не тільки політичну платформу української возвольної боротьби, але й шукають шляхів виходу з політичної і соціяльної кризи, що її переживають сьогодні гостріше чи слабше усі народи. Коли озброєна цією ідеологією українська суспільність в Україні знаходить в собі силу активно боротися проти такого могутнього апарату насильства як СССР, то це свідоцтво наскільки сильною зброєю являється якраз красва революційна публіцистика.

В той самий час українська еміґрація не проявляє співмірної красві організованости і політичної активности. — Міжпартійні чвари і боротьба за позиції та впливи на еміґраційні громадські й політичні установи та центри, поменшує політичний потенціял української еміґрації та паралізує її навіть найкращі почини та ідеї.

В таких обставинах Об'єднання вважає за потрібне ще більше популяризувати сам факт революційної боротьби в Україні і ті політичні ідеї, які вона виписала на своїх прапорах та протиставлятися всім напастям і наклепом на український визвольний рух, звідки вони не походили б. Об'єднання рішає продовжувати співпрацю з усіми українськими громадськими і політичними установами, зокрема на терені Українського Конґресового Комітету на базі політичної толеранції і взаємного респекту. Обєднання добачує велику загрозу для громадського життя в намаганні окремих партій чи партійних бльоків захопити під свій виключний організаційний і політичний вплив загальногромадські установи.

Розуміючи вагу обєднання всіх українських політичних сил в одному центрі, ОПВБУ позитивно оцінює всякі тенденції єднання псолітичних сил української еміґрації, в тому також факт об'єднання деякі кількости українських політичних партій на еміґрації на плятформі УНРади. Одначе для повного об'єднання всіх українських політичних самостійницьких сил на еміґрації необхідно створити такий центр, що мав би приємливу для всіх політичну і програмову плятформу. Такого об'єднання можна досягти лише шляхом взаємних уступок та договорености. Усякі намагання дійти до одного центру шляхом натиску і безкомпромісового накидання політичного кредо однієї партії чи бльоку партій цілому українському політичному світові на еміґрації, треба оцінювати як наскрізь недемократичну методу, яка не тільки не може привести до об'єднання, але поглиблює партійні розходження і конфлікти.

ОПВБУ вітає факт єдиного фронту всіх українських самостійницьких угруповань та центрів на еміґрації у відношенні до шовіністичних зазіхань російських еміґраційних імперіялістів та їх протекторів та висловлює свою глибоку віру в те, що цього українського фронту єдности нікому не вдасться зламати.

До нової Головної Управи ОПВБУ вибрано: Осип Труш, голова, інж. Василь Потішко, заступник голови, члени: Григорій Бакуменко, Євген Стахів, д-р Степан Янів, Володимир Грінченко, Ярослав Клим, Іван Різник, Михайло Андріюк. Контрольна Комісія: інж. Омелян Логуш (голова), д-р Мирослнав Прокоп, інж. Зиновій Салій, д-р Василь Вишиваний, інж. Юрій Цвіль. Товариський Суд: Мирон Леськів (голова), д-р Павло Туруґа, пполк. Юрій Лопатинський, Всеволод Голубничий, інж. Юрій Артимишин.

Із Пресової Референтури Головної Управи ОПВБУ

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ У. Н. СОЮЗУ!

З НАУКОВИХ КОНФЕРЕНЦІЙ УВАН У ЗДА

„УКРАЇНСЬКО-ЖИДІВСЬКІ ВЗАЄМИНИ В ГАЛИЧИНІ В 1848 РОЦІ".

Доповідь д-ра Я. Шацького.

12. квітня 1953 року в Ню Йорку відбулась пленарна наукова конференція УВАН у ЗДА, на якій виступив з доповіддю доктор Яків Шацький, що працює в Історичному Відділі Центрального Науково - Дослідчого Жидівського Інституту в Ню Йорку.

Темою доповіді була: „Українсько - жидівські взаємини в Галичині в 1848 році". Доповідач на підставі опрацювання багатого матеріялу детально схарактеризував соціяльно-політичні процеси, що відбувались у Галичині в 1848 році, як відгук подій в тодішній Европі і зокрема в столиці Австро-Угорщини. Д-р Я. Шацький показав, які причини обумовлювали конкретні взаємини українського і жидівського народів. Зокрема, цікава була думка доповідача про однаковість соціяльного становища цих обох народів, що обоє протистояли шляхті, яка перебувала в іншому соціяльно-політичному стані.

Також цікавим моментом у доповіді д-ра Я. Шацького була спроба підійти до оцінки пізніших подій в розвитку українсько-жидівських відносин на терені Галичини, коли вже почала формуватися політична думка, почасти під впливом М. Драгоманова. Доповідач підкреслив, що виробленої політичної думки дуже бракувало в 1848 році і серед жидів, і серед українців. Він сказав, що очевидно події того часу пішли б зовсім інакше, як би політична думка була б на тому рівні, якого вона досягла пізніше.

По доповіді відбулась цікава дискусія. Дальша праця над розробкою теми передана до Комісії при УВАН у ЗДА по Вивченню Українсько-Жидівських взаємин.

Голова УВАН у ЗДА проф. М. Ветухів, який керував Конференцією, подякував д-р Я. Шацькому а його добрий намір обробити свою доповідь для надрукування в Анналах УВАН у ЗДА.

Л. Д.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПАМ'ЯТІ ПРОФЕСОРА ДМИТРА ДОРОШЕНКА

І квітня 1953 року в Ню Йорку відбулась пленарна конференція УВАН у ЗДА разом з Історичною Секцією, присвячена пам'яті Президента УВАН, професора Дмитра Дорошенка, в зв'язку з другою річницею його смерти.

З доповіддю про „Життя і діяльність Президента УВАН проф. Д. Дорошенка" виступив професор Олександер Оглоблин. Доповідач, частково на підставі особистих спогадів насвітлив наукову діяльність професора Д. Дорошенка, головним чином в галузі історіографії. Доповідач подав дуже цікаві дані про походження Д. Дорошенка, докладно розповівши про рід Дорошенків та його історію.

Голова УВАН у ЗДА професор М. Ветухів сказав, що УВАН проводить систематичну працю над розробкою спадщини Д. Дорошенка, для чого створено спеціяльну комісію. Він нагадав, що минулого року був виданий окремий науковий збірник пам'яті проф. Д. Дорошенка. Тепер далі вивчається наукова спадщина покійного вченого, зокрема підготовляється для видання в англійській мові „Історіографія Д. Дорошенка", з доповненням до наших часів — професора О. Оглобина.

Л. Д.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії

просить нижчепоіменованих осіб (або їхніх знайомих) негайно подати їхні нові адреси до Комітету тому, що листи до них з рахунками за переселення до ЗДА вернулися до Комітету.

Прибулих до Бостону квітня 18-го 1949 р., кораблем „Дженерал Гаан:
Цимбал, Микола.

Прибулих до Бостону квітня 21-го 1949 р., кораблем „Мерси":
Дрогобицький, Орест.

Прибулих до Бостону квітня 23-го 1949 р., кораблем „Дженерал Гавз":
Біловчук, Василь, Богданна і Данило.
Фугол, Петро, Анна, Анатоль і Марґарета.
Гладкий, Володимир, Лидія і Олександер.
Совяк, Микола, Ольга і Зеновія.
Жирардо, Антонина.

Пробулих до Ню Йорку квітня 26-го 1949 р. кораблем „Дженерал Ланґфіт":
Євтушенко, Яків і Одарка.
Порвен, Володимир, Єлисавета і Надія.
Станецький Володимир і Ірена.

Пробулих до Ню Йорку квітня 27-го 1949 р. кораблем „Дженерал Герсей":
Ганчарський, Михайло, Анна, Марія.
Горин, Петро.
Козак, Іван, Марія, Ольга і Олеся.
Логін, Михайло, Ольга, Богдан, Романа.
Кондратенко, Антін.

Прибулих до Ню Йорку травня 4-го 1949 р. кораблем „Дженерал Блек":
Ґірняк, Йоганна.
Абрамюк, Ілля з родиною.
Ремізовська, Марія і Софія.
Возний, Микола, Надія, Людмила, Галина, Володимир.

Прибулих до Бостону травня 4-го 1949 р. кораблем „Марін Джампер":
Федорук, Олександер з родиною.
Галкин, Олександер.
Куликівський, Микола.
Некрашевич, Іван з родиною.
Немет, Ірма.
Рева, Нил.
Васильків, Микола і Софія.
Боднар, Филип.
Грибовський, Іван.
Голь, Михайло.
Іванисик, Іван.
Матерацький, Дмитро.
Полонська, Віра.
Мудра, Іван.
Розенберґ, Марія.

Прибулих до Ню Йорку травня 14-го 1949 р. кораблем „Дженерал Гаан":
Гурин, Юрій.
Железовський, Ярослав.
Манко, Катерина і Євгенія.

Прибулих до Бостону травня 15-го 1949 р. кораблем „Дженерал Елтінж":
Гоголь, Василь.
Грицак, Ярослав.
Лютий, Петро, Уляна, Виктор.
Соколовський, Всеволод.
Жлукта, Микола, Анна, Ігор, Євгенія.

Прибулих до Ню Йорку травня 18-го 1949 р. кораблем „Марін Марлін":
Попович, Богдан, Ольга, Орест.
Ващенко, Олександер.

Прибулих до Бостону травня 16-го 1949 р. кораблем „Дженерал Гавз":
Баранецький, Іван, Анастасія, Ірена.
Фіґлус, Богдан.
Кащук, Михайло, Надія, Лариса.

Прибулих до Ню Йорку травня 28-го 1949 р. кораблем „Марін Джампер":
Борецький, Теодор, Раїса, Борис.
Бочко, Микола.
Федорович, Юрій.
Казанівська, Дарія.
Петрина, Василь.
Слюсарчук, Атаназій і Зореслава.

Прибулих до Ню Йорку травня 30-го 1949 р. кораблем „Дженерал Стюарк":
Никитюк, Сергій з родиною.
Коченко, Анатолій.
Оношко, Явдоха і Юрій.

Прибулих до Бостону червня 2-го 1949 р. кораблем „Дженерал Мюр":
Демчук, Теодор з родиною.

Прибулих до Ню Йорку червня 6-го 1949 р. кораблем „Дженерал МекРей":
Шинкарчук, Михайло, Олена.
Варварів, Василь, Галина.

Прибулих до Бостону червня 8-го 1949 р. кораблем „Дженерал Голбрук":
Галецький, Константин, Варвара, Мирослав.
Михасько, Ольга.

Прибулих до Ню Йорку червня 10-го 1949 р. кораблем „Дженерал Гаан":
Гринів, Василь з родиною.
Кордонець, Петро.

Прибулих до Ню Йорку червня 13-го 1949 р. кораблем „Дженерал Елтінж":
Хромовська, Марія.
Гаврилюк, Іван і Цецилія.
Ясьньовський, Леон.
Кисілівська, Теофілія.
Пліщук, Олександер.
Василик, Микола.
Войтечко, Грегор і Анна.

Прибулих до Ню Йорку червня 16-го 1949 р. кораблем „Дженерал Гайнцелман":
Бучковський, Василь з родиною.
Дума, Іван і Анна.
Ґірка, Олександер.
Головчак, Василь.
Гребеняк, Іван і Станислава.

Прибулих до Ню Йорку червня 17-го 1949 р. кораблем „Дженерал Балу":
Гнатюк, Василь і Павлина.
Самокишін, Микола.
Турик, Микола, Франциска.
Заяць, Теодор з родиною.

Прибулих до Ню Йорку червня 19-го 1949 р. кораблем „Мерси":
Буцан, Павло з родиною.
Горохов, Микола з родиною.
Музичка, Іван, Федора, Петро, Василь.

Прибулих до Ню Йорку червня 24-го 1949 р. кораблем „Марін Джампер":
Маринович, Марія.
Матус, Федір з родиною.
Мягкий, Зенон.
Могилин, Петро і Анастазія.
Наріжний, Олександер з родиною.
Рабкевич, Іван з родиною.
Стецяк, Андрій з родиною.
Шамало, Віра.
Войтович, Григорій, Богдан і Марія.
Задорожний, Юрій, Ольга і Олег.

Прибулих до Ню Йорку червня 24-го 1949 р. кораблем „Дженерал Мюр":
Вардега, Йозеф, Анна і Йозеф.
Курило, Володимир і Юлія.

Прибулих до Ню Йорку червня 27-го 1949 р. кораблем „Дженерал Герсей":
Александрович, Теодор і Єва.
Вейнарчук, Брониcлава.
Дзедзик, Андрій з родиною.
Гусак, Леон.
Ярема, Дмитро і Олександра.
Ярема, Михайло.
Копач, Володимир, Ірена, Марта.
Моканяк, Катерина і Віра.
Петеш, Василь з родинною.
Воробей, Татяна.
Завіска, Емілія і Мирослава.

Прибулих до Ню Йорку липня 2-го 1949 р. кораблем „Дженерал Голбрук":
Чепіль, Володимир.
Дацко, Михайло і Стефанія.
Єзерський Константин з родиною.
Кошкальда, Петро з родиною.
Кравчук, Михайло і Єва.
Литвин, Павло, Анастасія і Петро.
Майчук, Михайло.
Носова, Фаїна і Ірена.
Семенюк, Петро.
Стасюк, Василь і Стефанія.
Світич, Антін.

Прибулих до Ню Йорку липня 2-го 1949 р. кораблем „Дженерал Гавз":
Кузма, Михайло.
Матчишин, Станислав з родиною.
Мудрий, Любомир.
Остапюк, Ярослав і Ірена.
Решнівецька, Марія.
Снігура, Євген.

(Продовження буде)

Просимо всіх прибулих до ЗДА заходами ЗУАД Комітету — подати свої нові адреси та якнайскорше вирівняти свою заборгованість за переселення, бо цим дасте змогу ЗУАДКомітетові далі подавати невпинно матеріяльну допомогу нашим залишенцям у Европі.

Зголошення нових адрес, членські внески та всі пожертви просимо слати на адресу:

United Ukrainian American Relief Committee, Inc.
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.. U.S.A.

Злучений Український Американський Допомоговий Комітет у Филаделфії.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

МИ ПРОПОНУЄМО ВАШІЙ УВАЗІ

найкращі українські грамофонні плити фірми СТІНСОН

STINSON records

1—Ой закувала та сива зозуля.
Почаївська Божа Мати ------ український хор.
2—На Йорданській річці ------------ К. Стеценко
Святі сиділи ------------ В. Бощик
3—Вперед. Пісня про Нечая ------- хор Кошиця.
Солісти: ------------ садовий і Кучер.
4—У горах грім гуде --------- сольо І. Слободян
5—Прийде ще час ---------- сольо М. Свистун.
Чи справді ---------- сольо А. Дербиш.
6—Гей-го ---------- сольо М. Свистун.
Було не тужити ---------- сольо А. Дербиш
7—О, мої заручини, часть І. і II.—сольо Лубанський
8—Очерет. Лугом іду --------- сольо Петрусенко.
Катерина-танець Гопак -- українська оркестра.
9—Запорожець за Дунаєм -- дует Одарки і Карася.
10—Ой в сусіди моя жінка ------ дует з оркестрою.
Світить місяць ------------ сольо І. Слободян
11—Ти моє сонечко ----------- сольо І. Слободян.
Чого ти тікаєш? --- народна пісня з оркестрою
12—Лучше було не любить.
Втікла за кращим життям пісня з оркестрою.
13—Дівчинонька по гриби ходила —
жіночий ансамбль.
Дивлюсь я на небо --------- сольо К. Лаптев.
14—Всі луки оживають ------------------ хор.
Дівоча відмова ---- народна пісня з оркестрою.
15—Як піду я з кіньми наніч --- пісня з оркестрою.
Мій бистрий коню ------------------ хор.
16—Соловейко не співає --------- хор з оркестрою.
Козацька шумка -- народна пісня з оркестрою.
17—Стояла на веранді.
Ти моя люба ------ народна пісня з оркестрою.
18—Ой у полі вітер віє.
Питається мати сина ---------- народна пісня.
19—Парубок під вусом -------- танець-коломийка.
Подільський козачок ------ танець з оркестрою.
20—Український танець ---------------- два кроки.
Коломийка ч. 5. ------------------ оркестра.
21—Весільний барвінок -------- пісня з оркестрою.
Весільна полька ------------------ танець.
22—Дрібний Аркан ------------------ оркестра.
Коломийка ч. І. ------------------ оркестра.
23—Гуцульська коломийка Чорнобривка —
танець з оркестрою.
24—Зачепився ковбасою.
Коломийка ч. 3. ------------------ оркестра.
25—Повернеш ------------------ танець-танґо.
Лети тужлива пісне ------------ танець-танґо.
26—Любовна коломийка. Вальс -------- оркестра.
27—Українська шумка ч. І. і II. —
сольо Виноградова.
28—Котилася ясна зоря з неба ------------ хор.
Українські народні пісні ------------ оркестра.
29—Український танок ч. І. і II. -------- ансамбль.
30—Ой летіла Горлиця ------------ жіночий хор.
За горою вітер повіває ------ хор з оркестрою.
31—Ой у полі керниченка.
Ходила я по садочку ------------------ хор.
32—Як би мені огорожки.
Ой на горі лен ------------ хор з оркестрою.
33—Ніч така ясна.
Ой не пугай пугаченку ---------------- сольо.
34—Заповіт Шевченка -------------------- хор.
Думи мої ------------ ансамбль Бандуристів.
35—Ой у Лузі -------- хор, сольо Паторжинський.
Гуляв Чумак ------ хор, сольо Паторжинський.
36—Ой ходила дівчинонька --- капеля Бандуристів.
Гопак-танець.
37—Арія Остапа і Матері з опери Тарас Бульба.
38—Почаївська Матір Божа ------------------ хор.
Страшний Суд ------------------ хор.
39—Бродить Ніч.
Сонце низенько ------------ танґо з оркестрою.
40—Ой не шуми луже.
Ой я нещасний ---------- сольо Козловський.
41—Гаївка. Бодайся когут знудив --- хор Трембіта.
42—Ой у саду у садочку.
Ой у полі нивка ---------------- жіночий хор.
43—Ой запив козак. Коза --- сольо Паторжинський.
41—Понад садом пшениченька.
Через річеньку ------------------------ хор.
45—Світить місяць -------------- балалайка-сольо
Гопак ------------------ балалаєчна оркестра.
47—Бандура, часть І. і II. —
червоноармійський ансамбль.
46—Козачок. Доцик -------- балалаєчна оркестра.
48—Закувала та сива зозуля.
Сусідко -------- червоноармійський ансамбль.
19—Українські попурі.
Українська думка ------------------ оркестра.
50—Реве та стогне Дніпр широкий.
Заповіт -------- червоноармійський ансамбль.
51—Ой лопнув обруч.
Коло млина ---------------- український хор.
52—Засвистали козаченьки.
Гречаники -------- І. Паторжинський з хором.
53—Вийшли на поле косарі.
Ой п'є Байда ------------ І. Паторжинський.
54—Пряла дівка лен.
Ой летіла горлиця ---------- український хор.
55—Од Києва до Лубень.
Ой не світи місяченьку ------------------ хор.
56—Верховино. Із сліз моїх ---- пісня з оркестрою.

ПОВНУ ОПЕРУ
„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"
наспівану в КИЇВСЬКІЙ ОПЕРІ
награну на 17-ох нерозбивальних платівках у DE LUXE виданні, в скіряному альбомі.
МОЖНА НАБУВАТИ ВІД 20-го ЛИПНЯ.
➧ Просимо замовляти вже тепер. ➧

ОБМЕЖЕНИЙ НАКЛАД
ПРОДАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ НА ЗАМОВЛЕННЯ **Ціна $15.00**

57—Чом, чом не прийшов ------ сольо Петрусенко.
Славні молодці ------------------------ хор.
58—За Тебе, Україно.
Гей ну хлопці, до зброї --- Київський ансамбль.
59—За Сибіром сонце сходить.
Гомін по діброві -------------- сольо А. Іванов.
60—Ой Джегуне.
Спать мені хочеться -------- сольо Петрусенко.
61—Ой ти місяцю зоре.
Та не жур мене моя мати ------ сольо Гришко.
62—Чуєш, брате мій.
Ой у лузі червона калина -------- хор „Сурма".
63—Да Воскреснет Бог.
Ангел Вопіяше ---------------- хор „Сурма".
64—Дует Одарки і Карася з опери „Запорожець за Дунаєм" ---- Литвиненко і Паторжинський.
65—Ой гоп, ти-ни-ни.
І хліб пекти, і по телята іти —
хор і оркестра „Бандура".
66—Ой видно село.
Український танок ---------- Львівський хор.
67—Баламути.
Стукалка -------------- український танець.
68—Тепер я Турок не Козак.
Ой щось дуже загулявся —
з опери „Запорожець за Дунаєм" —
І. Паторжинський.
69—Катерина, часть І. і II. -------------- оркестра.
70—Розпрягайте, хлопці, коні.
Гей нумо хлопці ------------ український хор.
71—Зелений Кудрявчик.
Ой за горою туман налягає -- український хор.
72—Від Бережан до Кадри.
Казав мені батько ---------- український хор.
73—Я сьогодні від вас виїжджаю.
Зелений гай ---------------- український хор.
74—Ой там під лісом.
Гей степами ------------ оркестра Бандуристів.
75—Цвила, цвила калинонька.
Пливе човен ---------- оркестра Бандуристів.
76—Коли розлучаються двоє.
Де ти бродиш моя доле —
дует К. Лаптев і С. Хромченко.
77—Коло млина аворина.
Постіль нам каміння --- гуцульський ансамбль.
78—Ой їхав я вгору током.
Гуцульські танці ------ гуцульський ансамбль.
79—Віють вітри ------------------ О. Петрусенко.
Дід рудий ---------------- І Паторжинський.
80—Думи мої ------------------------ А. Іванов.
Ой, чого ж ти дубе -------------- М. Частий.
81—Осінні думи ------------------------ вальс.
Над морем — танґо ---------- А. Чарнецький.
82—Дударик. Щедрик.
Ой встану я в понеділок ---------- хор Думка.
83—Ой на горонці.
На поточку прала ---------- український хор.
84—Ой хмелю.
По той бік гора ------------ І. Паторжинський.
85—Реве та стогне Дніпр широкий, часть І. і II.
сольо Виноградова.
86—Де Дніпро наш -- український хор з оркестрою.
Верховино ----- український хор з оркестрою.
87—По дорозі жук, жук -------- дует з оркестрою.
Лугом іду, коня веду -------- дует з оркестрою.
88—Прийди весно ------------ вальс з оркестрою.
По броду, по броду ------------ народна пісня.
89—Ой на горі там женці жнуть -- український хор.
Розвивайся ой ти старий дубе —
український хор.
90—Спомини --------- сольо з хором Бандуристів.
Похід України -- хор з оркестрою Бандуристів.
91—Я полюбив вдову —
хор з оркестрою Бандуристів.
При горі ------ хор з оркестрою Бандуристів.

92—Баляда -------- хор з оркестрою Бандуристів.
Повстанська пісня —
хор з оркестрою Бандуристів.
93—Коли б мати не била ——— сольо Зоя Гайдай.
Хусточка ---------------- сольо Зоя Гайдай.
94—Ой, кум до куми — сольо Іван Паторжинський.
Грицю, Грицю до роботи —
сольо Іван Паторжинський.
95—Тече річка невеличка, —
сольо Іванова з оркестрою.
Ой, в сусіда хата біла—
сольо Іванова з оркестрою.
96—Гандзя ---- сольо О. Петрусенко з оркестрою.
Доцик -------- народня пісня, О. Петрусенко.
97—Повітова коломийка, часть І. ---- з оркестрою.
Повітова коломийка, часть II. --- з оркестрою.
98—Бородата коломийка ------------ з оркестрою.
Фармерська коломийка ---------- з оркестрою.
99—Тернопільська коломийка ------ з оркестрою.
Скалатська коломийка ---------- з оркестрою.
100—Дівчина білява -------------- народня пісня.
Дід і баба ------------------ народня пісня.
101—Гуцульська коломийка ---------- з оркестрою.
Аркан дрібний ------------------ з оркестрою.
102—Андро бордер, ч. 1 -------------- з оркестрою.
Андро бордер, ч. 2 -------------- з оркестрою.
103—Туга за родиною ---------------- з оркестрою.
Іван Лопушник ------------------ з оркестрою.
104—Шлюб сироти ------------------ з оркестрою.
Бідна наймичка ------------------ з оркестрою.
105—Чом дуб не зелений ------------ з оркестрою.
Золочівська коломийка ---------- з оркестрою.
106—Танцювала риба з раком,
а петрушка з пастернаком ------ з оркестрою.
Свекруха б'є і плакати не дає --- з оркестрою.
107—Коло млина.
Жінка загуляла, ------------------ вокальна.
108—Ой не смійся з капелюха, ---------- вокальна.
Варвара сіно крала, -------------- вокальна.
109—Минули ті часи, ------------------ вокальна.
Ох не питай, -------------------- вокальна.
110—Нещастя в хаті, ------------------ вокальна.
Хлоп винен, -------------------- вокальна.
111—Вечерниці, ---------- часть перша, вокальна.
Вечерниці, ---------- часть друга, вокальна.
112—Ой вишеньки черешеньки, --------- вокальна.
Розбагатіла стара баба, ----------- вокальна.
113—Ой, бре море, бре, -------------- з оркестрою.
Ой, і не гаразд Запорожці,—
народна пісня з оркестрою.
114—Віє вітер, -------- народна пісня з оркестрою.
Думка про Морозенка, ---------- з оркестрою.
115—Чиє то полечко, ---------- дует з оркестрою.
Гора, гора Буковина, ------ дует з оркестрою.
116—Ой, верше, мій верше, ------ дует з оркестрою.
За горами, за лісами, ------ дует з оркестрою.
117—Ой, летіла горлиця
І шумить і гуде, ------------ хор „Трембіта"
Із за гори та вітер повіває, -- хор „Трембіта"
118—Великодня гаївка, ------ українська оркестра
Гопак колом, ---------- українська оркестра
119—Нині Адаме, ------ український народний хор.
Предвічний родився, ---------- з оркестрою.
120—Зеленая рута, зелененький цвіт ---- з оркест.
На чужині загибаю, -- нар. пісня з оркестрою.
121—Ой у саду у садочку, ------------ жіночий хор
Ой у полі нивка і Вербова дощечка, —
жіночий хор
122—Сам п'ю, сам гуляю, ----- сольо Віктор Ченкін
Сліпець, дідівська пісня, -- сольо Віктор Ченкін
123—Віє вітер, віє буйний, народна пісня —
М. Д. Роменші
Задумала вража баба, народна пісня, —
М. Д. Роменші

124—В кінці греблі, народна пісня ---- В. Борисенко
Нащо мені чорні брови, -------- В. Борисенко
125—Козачок, ------ народний танець при оркестрі
Кучерява Катерина, народ. танець при оркестрі
126—Над річкою беріжком і
Віє вітер коло хати, ------------ хор Думка
Не дивуйтеся дівчата і
У туркині по тім боці, ---------- хор Думка
127—Гомін, гомін по діброві, ---- сольо Зоя Гайдай
Ой ненько, ненько, -------- сольо Зоя Гайдай
128—Плотію уснув, -- Великодня пісня при органах
Ангел вопіяше, ---- Велик. пісня при органах
129—Гоп Марку, покинь сварку, —
інструментальна оркестра
Ти мій короваю ---------- вокальна оркестра
130—Українсько-російський танець
Два кроки, -------- сольо скрипкове зі співом
Ти мій короваю, ---------- вокальна оркестра
Думка, --------------- трембіта з оркестрою
131—Чумак число 11, -------- українська оркестра
Метелиця, -------------- український танець
132—Катерина Херсонка ----- українська оркестра
Журавель весільний, ---- українська оркестра
133—Чотирнадцятий сумний рік настав, ч. 1,
Чотирнадцятий сумний рік настав, ч. 2, —
вокальна оркестра
134—Гуцулка, ---- український танець з оркестрою
Чабан, ------ український танець з оркестрою
135—Весільний віват ч. 1,
Весільний віват ч. 2 ------ вокальна оркестра
136—Їхав козак, ---- народна пісня наспівана хором
Степи ------ з оркестрою співає А. Крівшина
137—Ой на горі та сухий дубик, —
народна пісня наспівана хором
Що з під дуба зеленого ----- наспівана хором
138—Зібралися всі бурлаки, ------ наспівана хором
Гайдамаки, --------------- наспівана хором
139—По старому, --------------- інструментальна
По шлюбі, ----------------- інструментальна
140—Чумацька пісня, ----------- наспівана хором
Вдовиця, -------- наспівана І. Паторжинським
141—Згода, ----------- вальс, українська оркестра
Кохання, -------- вальс, українська оркестра
142—Попурі, ------ з українських народних пісень
Попурі, ---- часть друга з укр. народ. пісень
143—Женчичок-бренчичок, —
народна пісня наспівана хором
Доцик, -------- співає Е. Смоленська з хором
144—Ой не рости кропе, -- нар. пісня наспів. хором
Та болять ручки, та болять ноги, —
хор бандуристів
145—Ой, був та нема, —
народна пісня, співає М. Роменський
Ой, кряче, кряче, —
народна пісня, співає М. Роменський
146—Про Миколу Лукічова, —
народна пісня, дириґує Г. Верьовка
Луковая Зозуленька, —
народна пісня, дириґує Г. Верьовка
147—Та забіліли сніги, —
народна пісня, співає хор „Бандура"
Та забіліли сніги, —
народна пісня, співає хор „Бандура"
148—Ой, ти місяцю—зоре, —
народна пісня, співає І. С. Паторжинський
Ой, зійди, зійди, —
народна пісня, співає І. С. Паторжинський
149—Ой, казала мені мати, клясична арія з опери С. Артемовського „Запорожець за Дунаєм" ------------- співає В. Борисенко
Ой, на гору козак воду носить, —
народна пісня, співає В. Борисенко
150—Місяцю ясний, клясична пісня з опери С. Артемовського „Запорожець за Дунаєм",
співає Наталія Захарченко
Прилинь, прилинь, клясична пісня з опери С. Артемовського „Запорож. за Дунаєм",
співає Наталія Захарченко
151—Туман хвилями лягає, клясична пісня з опери „Утоплена", —
співає український хор „Бандура"
Туман хвилями лягає, клясична пісня з опери „Утоплена", —
співає український хор „Бандура"
152—Ой, гай, мати, народна пісня, —
співає жіночий вокальний квартет
Ой, дуб-дуба, народна пісня, —
співає хор „Думка"
153—Ой, з-за гір, народна пісня, —
співає М. А. Хостій
Про козака Ревуху, народна пісня, —
співає М. А. Хостій
154—Чого ж вода каламутна, пісня з опери М. Лисенка „Наталка Полтавка", —
співає Е. Смоленська
а) Через річеньку, народна пісня,
б) Іване, Іване, народна пісня, —
співає Закарпатський хор

Постачання по всіх країнах. Домагайтесь повного **КАТАЛОГА** українських і російських плит **СТІНСОНА** в найближчій крамниці, або пишіть за ними до:

UNION SQUARE MUSIC, Inc., 27 UNION SQUARE WEST
NEW YORK 3, N. Y.

➧ ВІДЧИНЕНО КОЖНОГО ДНЯ ДО 6. ГОД. ВВЕЧОРІ. — В НЕДІЛІ ЗАЧИНЕНО ➧